

En svensk övergång till DDK

**– vad innebär det för
folk- och skolbibliotek?**

Innehåll

Förord	5
1. Bakgrund	6
2. DDK som klassifikationssystem	6
2.1 DDK	6
2.2 Jämförelse SAB – DDK	7
2.2.1 Medieform, ålder, talböcker och språk	8
Medieform	9
Målgrupp – ålder	9
Målgrupp – §17 (talböcker mm)	10
Språk	10
Sammanfattning	10
2.2.2 Skönlitteratur	10
2.3 Klassifikation med DDK	11
3. Hyllupställning efter DDK-införande	12
3.1 Exempel på hyllupställning	12
Ny följd	12
Med DDK	12
Med SAB	13
Blandad uppställning	13
”Alternativ” hyllupställning, klartext.	13
Vilket alternativ bör ett bibliotek välja?	13
4. Hyllupställning för användaren	14
4.1 Barn i biblioteket	15
4.2 Skolbibliotek	16
4.3 Integrerade skol- och folkbibliotek	16
5. BTJ	17
6. KB och Deweyprojektet	18
6.1 Deweyprojektet	18
6.2 KB som ansvarig för folk- och skolbibliotek	20
7. Bibliotekssystemens förberedelser inför DDK	20
7.1 Axiell – Bookit – Libra och Arena	20
7.2 CS Library	20
7.3 Micromarc	21
7.4 Millennium	21
7.5 Statistik	21

8. DDK i andra länder	21
8.1 Norge	21
8.2 Danmark	22
8.3 Tyskland	22
8.4 Italien	23
8.5 Frankrike	23
8.6 USA	23
8.7 Storbritannien & Australien	24
8.8 Vad kan vi lära oss av andra länder?	24
9. Kostnader för att införa DDK	24
10. När bör folk- och skolbibliotek gå över till DDK?	25
11. Sammanfattning och slutsatser	25
Källor och litteratur	27
Bilaga 1	31
Bilaga 2	40

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING

Box 70380, 107 24 Stockholm
Tel: 08-545 132 30 Fax: 08-545 132 31
www.biblioteksforeningen.org

Förord

Kungliga biblioteket beslutade 2008 om en övergång till Dewey-systemet. Styrelsen för Svensk Biblioteksförning uttalade därefter att man anser att det allmänna biblioteksväsendet i Sverige bör använda sig av samma klassifikationssystem och att konsekvensen av KBs beslut blir en övergång till Dewey. Vid föreningens årsmöte 2009 bifölls en motion om att ge styrelsen i uppdrag att grundligare beskriva, analysera och kostnadsberäkna konsekvenserna för folkbiblioteken av att införa Dewey och därvid också anlägga ett barnbiblioteksperspektiv.

Styrelsen gav Harriet Aagaard, katalog- och systemansvarig vid Stockholms stadsbibliotek, i uppdrag att genomföra en utredning kring vad en svensk övergång till Dewey innebär för folk- och skolbiblioteken. Utredningen, som är skriven under sommaren 2010, presenteras härmed.

Niclas Lindberg
Generalsekreterare

1. Bakgrund

På Svensk Biblioteksförerings årsmöte 2009 bifölls en motion om att ge styrelsen i uppdrag att grundligare beskriva, analysera och kostnadsberäkna konsekvenserna för folkbiblioteken av att införa Dewey decimalklassifikation (DDK) och därvid också anlägga ett barnbiblioteksperspektiv.

Svensk Biblioteksförerings utvecklingsråd för media och samlingar gjorde 2008 rapporten *Dewey som klassifikationssystem – varför bör vi byta ut SAB?* som diskuterade för och nackdelar och rekommenderade en övergång från klassifikationssystemet SAB till DDK. Rapporten tar upp olika frågor som berör en övergång men problematiserar inte folkbibliotekens övergång. Svensk Biblioteksförering har med stöd av rapporten förordat en övergång.

Kungliga biblioteket (KB) börjar klassificera i DDK i januari 2011. Dewey-projektet har översatt stora delar av systemet och börjar i höst undervisa bibliotek som tagit beslut om att byta till DDK. Det är idag möjligt att överblicka en övergång. Jag ska i denna utredning se över de frågor som särskilt berör folk- och skolbibliotek.

2. DDK som klassifikationssystem

Duger inte SAB?

Spelar det någon roll vilket klassifikationssystem man använder?

2.1 DDK

Folk- och skolbibliotek har inte samma fördelar av en internationalisering som universitetsbiblioteken. Däremot finns det stora fördelar med att även i fortsättningen ha ett gemensamt klassifikationssystem för allmänbibliotek av olika slag i Sverige. DDK används av många folk- och skolbibliotek över hela världen och det finns inget som säger att just svenska folk- och skolbibliotek inte skulle kunna använda DDK. Det finns dock många problem med en övergång.

De flesta bibliotek kan inte omklassificera sina medier till DDK och omedelbart gå över till DDK. Bibliotek kommer därför under en lång tid att ha kvar medier som är klassificerade efter SAB. Det innebär att vi måste hitta vägar att få SAB och DDK att samexistera.

- Det ställer krav på kunskap om både SAB och DDK hos personalen.
- Det kräver en strategi för övergången för det egna biblioteket – inte minst när det gäller hylluppställning.
- Bibliotekssystemen måste kunna hantera både SAB och DDK. Samsökning på ämne oavsett klassifikationssystem måste vara möjligt.

Det är tillräckligt svårt att hitta på de flesta bibliotek idag. En övergång till DDK bör inte göra det ännu mer komplicerat.

2. 2 Jämförelse SAB – DDK

SAB och DDK liknar varandra i uppbyggnad och syn på världen, men inte tillräckligt för att det ska vara enkelt att mappa en kod mot en annan och använda båda systemen samtidigt. DDK är också ett betydligt större klassifikationssystem än SAB som det tar tid att sätta sig in i. Den 22:a upplagan av DDK består av 4 volymer.

DDK kommer i Sverige att finnas i en webbversion, webbDewey, som är en delvis översättning av den fullständiga utgåvan av DDK. Det finns även en förkortad utgåva som i tryckt version finns i en volym. I andra länder kan båda utgåvorna ha översatts eller bara den fullständiga eller bara den förkortade.

SAB har utvecklats för svenska bibliotek, vilket gör att Sverige och svenska företeelser kommer högt upp i systemet. I DDK får vi finna oss i att komma senare och få längre koder.

I DDK ska endast en klassifikationskod användas. Reglerna i DDK är gjorda för att komma fram till denna klassifikationskod. Den kan byggas ut med hjälp av en eller flera fasetter så att koden får med olika aspekter på ett ämne. Detta gör att det finns mycket tydliga regler i DDK för hur man ska komma fram till en särskild kod. Marc21-formatet har nyligen öppnats upp för att lägga in ytterligare en klassifikationskod. Det finns också länder där biblioteken sätter fler koder, t ex många folkbibliotek i Norge.

Att det bara finns en DDK-kod påverkar möjligheter till samplacering av SAB och DDK genom mappning. Böcker med flera ämnen får en särskild tvärvetenskaplig kod som är mer generell än de enskilda ämnena i en bok. Med SAB skulle flera klassifikationskoder ges och en av dem skulle väljas som huvudklassifikation och hyllsignum för bibliotek som ställer upp efter SAB. En bok med en tvärvetenskaplig DDK-kod skulle kunna ha många olika SAB-tillhörigheter. Även andra regler för klassificering av böcker med olika ämnen gör att systemen blir mer olika.

Det som inte uttrycks i DDK uttrycks med ämnesord. Det är mycket vanligt i t ex USA där Library of Congress Subject Headings är spridda. En övergång till DDK kommer att sätta större fokus på indexering med ämnesord.

Uppbyggnaden i DDK består av siffror. Det ska alltid finnas minst 3 siffror, så nollor fyller ut, t ex 070. Efter tredje siffran sätts en punkt, t ex 070.4 Journalistik. Den betyder inget utan är till för att göra det enklare att komma ihåg. Det kan bli många siffror, särskilt för ett land som Sverige, som inte ligger högst upp i systemet.

En kod kan byggas ut med fasetter ifrån hjälptabeller eller andra delar av systemet. Fasetterna består av siffror av en eller flera sifferkombinationer. Det kräver då att man har kunskap om systemet – vilka siffror som hör ihop. Har man det ser man raskt vad en kod handlar om, annars är det bara en svår sifferkombination.

Många sifferkombinationer blir bekanta när man blir van med DDK, t ex

-397 Svenskar och det svenska språket.

-485 Sverige

-092 Biografi

398.204397094897 Finlandssvensk folkdiktning

398.2 Folkdiktning + 04 Folkdiktning uppdelad per språk + 397 Svenska + 09 uppdelning efter geografi + 4897 Finland

641.59485 Svensk matlagning

641.5 Matlagning + 9 Geografisk aspekt på matlagning + 485 Sverige

782.0092 Biografier över sångare

782 Vokal musik + 00 Standardindelning + 92 Biografier

782.421661592 Rock protest sånger

782 Vokal musik + 42 Sånger + 166 Rock + 1592 Protest

Samma sak gäller även för SAB-systemet. När man lärt sig systemet är det lätt att tolka och använda. Bibliotekarier kan lätt bli hemmablinda och tro att även användare förstår SAB.

SAB-systemet har en notation för att markera fasetter, t ex O:d och Kc.54 som är mycket tydlig för den som förstår att varje tecken har en betydelse. Vanliga användare har ofta svårt att förstå SAB-systemet och letar efter O:d på Od. Siffrorna kan vara svåra att komma ihåg, men de är tydliga och behöver inte tolkas.

DDK är hierarkisk, men har ställen som inte är fullt ut hierarkiska. Det skapar problem när man önskar förkorta klassifikationen som hyllsignum. Ett exempel är tillägget för Sverige:

-485 Sverige

-486 Södra Sverige

-487 Centrala Sverige

-488 Norra Sverige

Det går inte att samla hela Sverige eftersom Sverige och delar av Sverige ligger på samma nivå. -48 står för Skandinavien. Det är förstås möjligt att ta hänsyn till den här typen av problem i tekniska lösningar, men det kräver särskilda insatser och därmed ökade resurser. Deweyprojektet kommer att ta fram ett underlag kring problem med hierarkin.

2.2.1 Medieform, ålder, talböcker och språk

En stor skillnad är att DDK uttrycker ämne och inget annat. SAB har på ett pragmatiskt sätt lagt till:

- **Medieform**

t ex /DR för externt lagrade medier, ”Fjärråtkomst”. Dessutom har musik delats in efter form: böcker om musik på Ij, noter på X och musikinspelningar på Y.

- **Målgrupp – ålder**

t ex, Hcf och uf,- för småbarn (0-9 år).

- **Målgrupp – §17 (talböcker mm)**

Medier med särskilda upphovsrättsliga regler för läshandikappade t ex /TC.

- **Språk**

=sg för arabiska, Cmdd=sg.

Medieform

SAB visar format för olika slag av bild, film, ljudinspelningar, filer och kartor genom en tilläggsbeteckning, t ex /VC, filmer i DVD-format. Musiknoter och musikinspelningar har egna huvudavdelningar, X respektive Y. Formaten uttrycks även i koder i katalogposten. Många nya format, t ex mp3-filer, efterfrågas av folkbibliotekens användare, men delar objekt-koder med andra filtyper. Filformatet beskrivs i ett anmärkningsfält. Format och filtyp skulle med fördel kunna behandlas på ett tydligare sätt i katalogposterna.

Målgrupp – ålder

Det finns ett stort behov av åldersindelning av både fack- och skönlitteratur vilket kan uttryckas i SAB. Vid en övergång till DDK måste detta lösas. Olika marcformat har lite olika koduppsättningar. I LIBRIS används marc21 vilket också används i många system världen över. I marc21 finns åldersindelning i fält 008 enligt:

- a Småbarn
- b Förskola
- c Mellan-/Högstadium
- d Gymnasiestadiet och motsvarande
- ...
- j Barn och ungdomar till ca 16 års ålder. Används särskilt för skönlitterära resurser i stället för någon av de specifika koderna a-d när speciell kodning av stadium ej är möjlig eller önskvärd.

I LIBRIS används endast j, även av Svenska Barnboksinstitutet. Sökning i utländska kataloger visar också på att det främst är j som används. Det finns dock inget hinder att använda koderna i LIBRIS.

I BURK finns endast möjlighet att ange j i postetiketten liksom i Bookitbibliotek som har btjmarc1 som marcformat.

Norska folkbibliotek har ett särskilt fält för detta i Bibliotekscentralens marcformat som bygger på marc21, och gör en mer finfördelad åldersindelning än indelningen via SAB.

Andra möjligheter är att utnyttja ämnesord för att ange ålder. Både Svenska Barnboksinstitutet och BTJ indexerar både fack- och skönlitteratur för barn med Svensk Biblioteksförningens ämnesord för skönlitteratur. Ett problem är att alla barnposter inte får ämnesord idag och att det kan bli knepigt att säkerställa att alla får det i framtiden.

Målgrupp – §17 (talböcker mm)

Det går att särskilja talböcker för läshandikappade enligt Upphovsrättslagen §17 med objektкод. Talböcker på kassett och talböcker i Daisyformat har egna objektkod i BURK och kan därmed särskiljas med hjälp av objektkod. Bok&band, Bok&Daisy har däremot objektкод för kombinerat material. Det medför att en annan lösning måste tas fram. I marc21 finns inte liknande koder.

Det finns olika projekt för att föra ut Talboks- och punktskriftsbibliotekets samlingar direkt till användarna, men om folkbiblioteken fortfarande ska delta i distributionen behövs information om restriktion av användning i katalogposterna.

Språk

I katalogposten finns språket i kodform. Hyllsignum behöver inte innehålla språk. Det finns dessutom fördelar om språk markeras med klartext istället för med SAB-kod som ryggmärkning.

Sammanfattning

Folk- och skolbibliotek har behov av nya rutiner efter ett DDK-införande. Det finns stora fördelar med att gemensamma rutiner skapas för medieformat, ålder, språk och §17 medier. Viktigast är att gemensamma regler skapas för:

- Åldersindelning
- Medier reglerade av Upphovsrättslagens §17
- Språk

Olika medieformat särskiljs redan i dag på de flesta bibliotek med hjälp av kategorier som DVD, Film, Musik etc.

2.2.2 Skönlitteratur

Det finns skillnader i klassifikationssättet:

- Böcker om litteratur och litteraturen i sig får samma kod medan SAB skiljer på G och H.
- En översättning får samma språkkod som originalet, t ex 839.738 för både romanen Flickan som lekte med elden och en översättning till tyska. Men, folkbibliotek i andra länder ställer inte upp skönlitteratur efter klassifikationskod utan efter språk.

- Klassifikationen anger inte att det är en översättning, t ex Hcee, svensk litteratur översatt från engelska.
- Tecknade serier och grafiska romaner hamnar under Teckning i 741.5 eller 741.56.
- Åldersindelning med Hcf, Hcg och uHc samt motsvarande för andra språk används inte. Samlingar från minst två originalspråk, 808.8, kan däremot indelas efter målgrupp 808.89-, t ex barn: -9282, dvs 808.899282.
- Folkdiktning hamnar under Etnologi i 398.2. Svensk folkdiktning blir 398.209485, Finlandssvensk folkdiktning 398.204397094897.
- SAB och DDK delar upp språk på lite olika sätt, vilket kan påverka hylluppställning om man följer klassifikationen.
- Spelfilm hamnar under film och inte skönlitteratur.

I katalogposten särskiljs skönlitteratur i kodfält. För hylluppställning måste skönlitteratur och litteraturvetenskap ha olika ryggmärkning om de ska placeras separat. Jag ser ingen anledning att frånga dagens hylluppställning efter språk för skönlitteratur. Men, om man inte följer ett klassifikationssystem är det kanske naturligt att sätta upp språken i bokstavsordning?

2.3 Klassifikation med DDK

De flesta svenska folk- och skolbibliotek katalogiserar och klassificerar, men oftast bara delar av beståndet. Det kan gälla lokalsamlingar, musik och liknande. Hur fungerar klassifikation enligt DDK? Om man är van att klassificera i DDK går det fort. På Library of Congress beräknas 6 minuter per titel eller 3 om man är mycket van. British Library anger ca 5 minuter.

Katalogutredningen 2006 kom fram till att det tog 2-3 minuter att konstruera en ny SAB-kod enligt tidmätning medan bibliotekens enkätsvar angav 4-5 min.

De flesta på folkbibliotek kommer att klassificera sällan och då spelar det roll att DDK är ett stort system där man ska kombinera olika tabeller för att få en korrekt kod. Det finns rikligt med anvisningar att läsa, vilket tar tid. Klassificering av svenskt material underlättas om det finns gott om färdigbyggda DDK-koder med en svensk aspekt. Det gäller särskilt för de som sällan klassificerar.

Det är svårt att bedöma om det kommer att ta mer tid att klassificera enligt DDK när man väl blivit van. DDK-systemet kommer enbart att finnas i en webbutgåva, webbDewey, och det gör att det kommer att bli ett annat sätt att arbeta jämfört med idag. Det gäller även om man idag använder e-sab, som är sökbar och alltid uppdaterad, istället för den tryckta utgåvan.

3. Hyllupställning efter DDK-införande

Hyllupställning och klassifikation är två helt olika företeelser. Traditionellt på svenska folk- och skolbibliotek så har hela klassifikationskoden använts för hyllupställning (hyllsignum) eller en förkortad del av den. En hel del bibliotek har försökt öka användarvänligheten genom att göra alternativa hyllupställningar. Detta skedde i GÖK- och Kampen- projekten på 1980- och 1990-talen.

Det finns inget som tyder på att det skulle vara svårare för användarna att hitta i ett bibliotek som ställer upp efter DDK än i ett som använder SAB som hyllupställningssystem. Det finns individuella skillnader hos människor, en del har lättare att komma ihåg siffror än andra, särskilt långa sifferkombinationer.

Problemen med hyllupställning efter ett DDK-införande är främst att många bibliotek redan har uppställning efter SAB. Hur ska biblioteken göra?

3.1 Exempel på hyllupställning

I alla olika hyllupställningsmodeller förutsätter jag att man sätter upp skönlitteratur efter SAB eller efter språk och inte efter DDK-kod.

Ny följd

Behålla uppställning efter SAB som tidigare, men börja med en ny följd för nya medier som DDK-märks.

Fördel: Enkelt att administrera.

Nackdel: Två ställen att titta på. Två system att hålla reda på.

Med DDK

Det finns olika sätt att sätta upp efter DDK:

- Använda hela klassifikationen på hyllan och sätta upp i strikt nummerordning.
- Att förkorta klassifikationen så att hyllsignum inte blir lika långt och därefter sätta upp i strikt nummerordning. För att kunna uttrycka Sverige blir det ändå rätt långa koder.
- Att skapa hyllor som avgränsas genom skyltning och därefter ställa upp efter ordningsord inom varje hylla.

Fördel: Enkelt och tydligt om man har hittat rätt klassifikationskod. Lätt att hitta om uppställningen följer nummerordning.

Nackdel: DDK-kod saknas på äldre medier. Det är svårt att med gott resultat mappa SAB mot DDK för att kunna sätta upp hela beståndet efter DDK. Stora omflyttningar i biblioteket. Långa sifferkoder kan vara svåra att komma ihåg.

Med SAB

SAB används för hyllsignum:

- Klassifikation görs enligt DDK.
- Ett kortare hyllsignum efter SAB.

Fördel: Ingen omflyttning behöver göras. Ingen förändring för användarna.

Nackdel: Troligt att beslut om DDK-uppställning tas i framtiden och då blir det mycket att ändra på ryggarna. Två system att hålla reda på.

Blandad uppställning

DDK och SAB-märkta medier samsas på samma hylla:

- Uppställning efter SAB men DDK-märkta medier placeras med de SAB-märkta.
- Uppställning efter DDK men SAB-märkta medier placeras med de DDK-märkta.

Fördel: Ommärkning av ryggar behövs inte. Lämpligt med uppställning efter SAB till att börja med och när ”tillräckligt många” medier fått DDK-märkning göra en stor omflyttning till DDK.

Nackdel: Rörligt och svårt att veta rätt placering både för personal och användare om inte DDK-märkta medier även får SAB-kod för hyllplacering. Då blir det istället omfattande märkning på ryggarna. Kräver en hyllista som mappar mellan DDK och SAB. Hur den utformas beror på vilken modell för DDK-märkning som väljs. Det är knepigt att mappa SAB och DDK fullt ut och biblioteken kommer troligen att föredra olika ad hoc-lösningar. Se vidare bilaga 1. När det är dags för DDK-uppställning blir det en stor omflyttning samt ommärkning av äldre litteratur som finns kvar.

”Alternativ” hylluppställning, klartext.

- Hela beståndet sätts upp efter ett alternativt system i klartext.
- Klassifikation kan användas som stöd för hyllplacering.

Fördel: Tydlighet. DDK-införande påverkar inte hylluppställning.

Nackdel: Det tar tid att skapa ett heltäckande klartextsystem som är logiskt och användarvänligt. Märkning av fysiska medier är tidskrävande. Behov av lokala anpassningar finns även om ett gemensamt system skulle tas fram.

Vilket alternativ bör ett bibliotek välja?

Det finns nackdelar med alla alternativ, åtminstone under en lång övergångsfas. Det finns kostnader för omklassificering, för ommärkning, för planeringstid och det finns pedagogiska problem för användare och för personal. Vad som passar för ett bibliotek beror på:

- Beståndsstorlek
- Målgrupp
- Bibliotekslokalens utformning

Gemensamt för alla alternativ är att en tydlig skyltning med användarvänliga begrepp och logisk följd av hyllor i bibliotekslokalen ökar användarvänligheten.

Hittills har de flesta folk- och skolbibliotek samt även många andra bibliotek med generella samlingar använt SAB i någon form för hylluppställning. Förde- len med detta är att det finns en likhet med klassifikationen som gör att man bara behöver lära sig ett system. Det finns också en fördel med att det är någorlunda lika på alla bibliotek så att det blir enkelt för användare att byta bibliotek.

Folkbibliotek med bibliografisk service från BTJ, idag cirka 250 bibliotek, får automatiskt hyllsignum efter BTJs standard, eller egna önskemål, i sina katalog- poster. Om medier dessutom köps från BTJ är de utrustade med BTJs standard- signum och biblioteket behöver inte ägna tid åt placeringsval och det minimerar arbete i bibliotekssystemet. I praktiken fungerar det inte längre så här. ”Alter- nativ” hylluppställning i klartext med olika kategorier används idag på de flesta folkbibliotek, men oftast inte på hela samlingen. Det är vanligare på barn- än på vuxenavdelningar.

4. Hylluppställning för användaren

För den som söker i katalogen för att hitta en titel fungerar vilken tydligt upp- märkt hylluppställning som helst som har en viss logik. Många kataloger har idag kartsystem som visar på vilken hylla en titel står. Det gör det lättare att hitta även utan logik.

Går man till en hylla med liknande ämnen hittar man andra titlar när man hittat rätt hylla.

Alla vill inte söka i en katalog. Många publika kataloger är dessutom undermå- liga och det kan vara svårt att förstå om en bok finns inne eller är utlånad samt vilken hylla den står på. Generellt kan sägas:

- Små bibliotek är lättare att hitta i än stora.
- Bibliotek man besöker ofta lär man sig hitta i.
- Tydliga skyltar hjälper användaren (även personal).
- Logisk följd på hyllor underlättar.
- Luft och skyltning av media påverkar.
- Användarens behov och beteende påverkar uppfattningen av graden av användar- vänlighet. Att söka en särskild titel eller leta efter ett ämne eller en bra bok att läsa är olika funktioner som tillfredsställs på olika sätt och detta påverkar användarens uppfattning av biblioteket.

Hylluppställning efter ett klassifikationssystem fungerar bra i stora bibliotek där man ofta behöver använda katalogen för att hitta det man söker. Var går gränsen mellan stora och små bibliotek?

4.1 Barn i biblioteket

Forskning och erfarenheter från barnbibliotekarier visar att en SAB-uppställning inte är gjord efter barns sätt att tänka. Det finns några specifika karakteristika för barnbibliotek som påverkar hylluppställningen. Barnbibliotek har:

- Ett relativt litet bestånd.
- Mycket skönlitteratur.
- Åldersindelad litteratur, (uf, ug, u).
- Besök av barngrupper då många på en gång ska kunna få hjälp.

En del bibliotek som ställer upp efter SAB har börjat ändra rubrikerna så att det blir lättare att förstå för barn, t ex K: Historia (Förr i tiden, Vikingar, Riddare, Sjörövare) och U: Rymden, Jorden och Naturen (Dinosaurier, Vilda djur, Insekter, Väder, Miljö). Det är ett exempel på hur man kan öka användarvänligheten med tydlig skyltning.

Många barnbibliotek har gjort en alternativ hylluppställning och funnit att det blivit lättare att hitta för barnen. Det finns olika sätt:

- Några få kategorier för skönlitteratur: Deckare, Kärlek, Hästar, Spöken etc.
- Att blanda fack- och skön i vissa kategorier som Hästar.
- Några kategorier för skönlitteratur samt för efterfrågade fackområden: Dinosaurier, Sjörövare etc.
- Kategorier på hela beståndet, både skön och fack.

Forskning har visat på att barn inte ser på facklitteratur på samma sätt som vuxna. ”Barnen använde alltså både skönlitteratur och facklitteratur för att få både fakta och upplevelser”. (Rydsjö s. 126). Det tyder på att det kan vara bra att blanda skön- och facklitteratur på hyllorna.

Barnbibliotek bör se inbjudande ut för barn i olika åldrar: småbarn, barn i skolåldern och för unga tonåringar. Övergången till DDK tvingar alla bibliotek att fundera över sin hylluppställning och just barnavdelningar har mycket att vinna på att barnanpassas även vad gäller fackhyllor. De som arbetat med att ta fram en alternativ hyllplacering vittnar om att det tar mycket tid och energi. Det vore ur både ekonomisk synpunkt och med tanke på arbetstid bra om en gemensam hylluppställning i klartext som är barn- och ungdomsanpassad tas fram för svenska folkbibliotek. Den skulle kunna bli en standard som kan anpassas efter lokala behov.

4.2 Skolbibliotek

Skolbibliotek skiljer sig från barnavdelningar genom att barnen finns i skolan hela dagen. Det finns därför möjligheter att lära barn att hitta i biblioteket. Detta menar en del bibliotekarier är en viktig uppgift. Eleverna får lära sig att det finns ett kodsysteem som man måste lära sig och att man hittar fler böcker i samma ämne på samma plats när man hittat rätt hylla.

Alla skolbibliotekarier har inte tillräckligt med arbetstid för att lära ut ett klassifikationssystem eller att hjälpa eleverna att hitta i biblioteket. Tyvärr finns det då inte mycket tid att arbeta med en alternativ hyllupställning heller.

Andra skolbibliotek använder kategorier för delar eller hela beståndet för att göra det enklare för eleverna. Det finns också skolbibliotek som delar in litteraturen efter skolans ämnen.

Många skolbibliotek har ett litet bestånd och skulle kunna märkas om till DDK-hyllmärkning relativt fort. Att byta till DDK i skolbibliotek om folkbiblioteken väljer ett klartextsystem försvårar för barnen att växla mellan besök på skol- och folkbibliotek. Det finns fördelar för användaren om biblioteken i ett område är organiserade på liknande sätt.

Skolbibliotekens situation har hittills många gånger varit besvärlig, med personal som ofta inte är biblioteksutbildad, många personalbyten, samt för lite tid för personalen för biblioteksarbete. En lagändring som kräver skolbibliotek på alla skolor och träder i kraft 2010-08-01 kan förändra situationen.

4.3 Integrerade skol- och folkbibliotek

Det finns enligt *Skolbibliotek 2008* från Kulturrådet inte säkra siffror för hur många integrerade skolbibliotek som finns, men 12 procent av grundskole- och gymnasieskolbiblioteken anges vara integrerade med folkbibliotek. I *Folkbiblioteken 2009* anges att 540 huvudbibliotek och 1260 filialer var integrerade med skolbibliotek 2009, dvs, 43 procent.

Integrerade skolbibliotek ska fungera för olika målgrupper. Louise Limberg har funnit att folkbibliotek står för individorientering och frihet, skolbiblioteket för styrning och grupporientering. Det är inte en lätt uppgift att både vara ett bra skolbibliotek och ett attraktivt folkbibliotek. Organisering av medierna är en viktig del i att skapa ett väl fungerande och lustfyllt bibliotek.

Det finns ofta mer personal på integrerade skolbibliotek än på rena skolbibliotek och de har oftare utbildning. Det gör att det finns större möjligheter att ägna tid åt samlingarna än på rena skolbibliotek.

5. BTJ

Cirka 250 bibliotek har bibliografisk service från BTJ. Det innebär att man kan hämta poster från BURK, få poster på det man köper från BTJ, kan abonnera på olika typer av poster, lämna titlar till BTJ för katalogisering samt får uppdatering på poster, t ex vid förändringar i klassifikationen. Facklitteratur får ämnesord som är automatgenererade efter SAB-klassifikationen och svensk skönlitteratur som BTJ säljer får skönlitterära ämnesord enligt Svensk Biblioteksförnings ämnesordslistor. Dessa används även för facklitteratur för barn.

BTJ har tagit beslut om att fortsätta klassificera med SAB åtminstone t o m 2013. Utveckling av SAB sker i Svensk Biblioteksförnings kommitté för Klassifikationssystem för svenska bibliotek (SAB-systemet) där BTJ deltar aktivt. Hur utvecklingen av SAB kommer att ske efter 2011 är idag oklart.

Vad kommer BTJ att göra i DDK-frågan? I *BTJ redo för Dewey* sägs: ”För BTJ är det kundernas behov och önskemål som avgör vilka tjänster som erbjuds.”

För att få veta mer om vad kunderna önskar har tre kundenkäter gjorts. 2009 gjordes en hyllutredning som ger en intressant inblick i hur biblioteken arbetar med hylluppställning men som har ett litet svarsunderlag – 18 bibliotek av de 22 som fått enkäten. I slutsatsen sägs:

Det vore önskvärt att skapa en brygga mellan klassifikationssystemen och mellan OPAC och samlingar. En lösning vore att skapa en icke-hierarkisk lista med klartextbegrepp som kan grupperas efter användarnas behov. Den skulle kunna ingå i den ”verktygslåda” med standarder som biblioteken kan välja ur för att märka och organisera sina samlingar. I den lådan skulle man också kunna hitta DDC, SAB-systemet och genre- och ämnesordslistorna.

BTJ:s *Deweyenkät 2009:1*. 168 svar (183 utskick). Påfallande här är att 54,4 procent av biblioteken trodde att de huvudsakligen skulle använda SAB om fem år, 18,8 procent skulle använda DDK och att 26,2 procent inte visste. Endast 1,2 procent hade konkreta planer om ett byte.

Ytterligare en enkät, *Deweyenkät 2010:1*, har gjorts. 137 bibliotek har svarat. 41,2 procent trodde att de om fem år huvudsakligen använde SAB-systemet, 16,2 procent att de använde DDK samt 39 procent att de inte visste. 5,9 procent hade bestämt sig för att gå över till DDK. Intressant är att 43,4 procent angav att de använde en alternativ hylluppställning. Enkäten tar även upp frågor som rör mediaformat, åldersindelning, §17 mm.

BTJ har hittills ändrat klassifikation mm retroaktivt när förändringar eller nya regler tillkommit. BTJ skulle kunna lägga in DDK-klassifikation i katalogposter till hela eller delar av bibliotekens aktiva bestånd. Frågan är om det är ekonomiskt möjligt att retroaktivt lägga in DDK-klassning i posterna i BURK.

De problem som måste lösas och där BTJ skulle kunna ge stöd åt biblioteken är

- Klassifikation i både DDK och SAB, så att biblioteken kan få en lugnare övergång till DDK.
- Hyllsignum efter det enskilda bibliotekets behov. Det behövs fler modeller än idag: SAB, DDK och Kategori i klartext. Att ta fram en hyllista i DDK som passar de flesta bibliotek är ett arbete som BTJ både har kunskap och tillräcklig information om bestånd på biblioteken för att göra.
- Åldersindelning av barnlitteratur.
- Nytt sätt att särskilja §17 – medier för läshandikappade.
- Automatgenerering av ämnesord för facklitteratur som utnyttjar både SAB och DDK.
- Eventuellt en retroaktiv klassificering i DDK.

Frågan är vad en övergång till DDK skulle kosta för BTJ. Det är kunderna som kommer att få betala och hur mycket får det kosta? Vilka möjligheter till rationaliseringar finns?

Det är ännu oklart när och hur Sverige får en gemensam nationell katalog.

6. KB och Deweyprojektet

6.1 Deweyprojektet

Deweyprojektet arbetar med översättning, förändringsbegäran, mappning mellan SAB och DDK, utbildning mm. De flesta gemensamma svenska förberedelser för en övergång ligger på KB och utförs av Deweyprojektet.

Hela DDK-systemet ska inte översättas utan endast vad som motsvarar SAB. Den svenska webbDewey blir en fullständig version av den engelska 22:a upplagan, och det som inte översätts kommer att vara på engelska. Den svenska översättningen är den första blandade översättning som görs. Det kommer att finnas både ett svenskt register till DDK som täcker de svenska delarna och ett engelskt register som täcker hela den svenska blandade utgåvan.

Det svenska DDK-systemet kommer endast att finnas som en webbprodukt. KB tar kostnaden för webbDewey och svenska bibliotek kommer att få abonnemang utan kostnad. Den svenska webbDewey planeras att bli tillgänglig i höst, men översättningen kommer inte att hinna bli helt klar till 2011-01-01 då KB's övergång till DDK startar.

Översättningsarbetet sker i samarbete med Dewey-kontoret på OCLC. Den svenska översättningen kan inte göras hur som helst. Deweyprojektet har dock möjlighet att föreslå förändringar i DDK. Behov av ändringar finns för svensk geografi, undervisningsväsen, förvaltning och juridik. Utbyggnaden av svensk geografi kommer bara att finnas i den svenska utgåvan.

Mappning mellan SAB och DDK, dvs att hitta motsvarigheter kod för kod i de olika systemen är viktig för att förstå och jämföra DDK med SAB och för att kunna samsöka med klassifikation. Mappningen läggs in i *Konverteringstabell mellan Dewey / SAB* som finns på KBs hemsida. Den är inte fullständigt uppdaterad ännu.

Även en mappning av Svenska ämnesord mot DDK görs. Svenska ämnesord har redan en koppling till SAB-klassifikation samt till Library of Congress Subject Headings. Dessa i sin tur är mappade mot DDK. I den engelskspråkiga webbDewey finns Library of Congress Subject Headings inlagda som är till stor hjälp vid sökning och bestämning av DDK-kod. Svenska ämnesord kommer att läggas in på motsvarande sätt i den svenska webbDewey. Det är oroande att KB tagit beslut om att förändra Svenska ämnesord. Det vore bättre att vänta med detta tills Deweyprojektet är klart.

Mappning mellan SAB och DDK är till stor hjälp för svenska biblioteks arbete med DDK. Jag har använt konverteringstabellen som grund för jämförelse mellan systemen och för arbete runt hylluppställning. Det fungerar bra för att få en överblick av likheter och skillnader mellan systemen, men för att sätta en DDK-kod bör man alltid konsultera anvisningarna i DDK. Det finns många olikheter och det är svårt att göra en mappningstabell av god kvalitet. Den är dock viktigt för att kunna utveckla samsökningsverktyg för SAB och DDK.

Deweyprojektet har även planerat att kunna få in genererade DDK-koder i poster som bara har SAB för att öka antalet svenska poster som har DDK-klassifikation. Dessa ska få en särskiljande kod jämfört med övrig DDK-klassifikation.

Utbildning för de bibliotek som kommer att gå över till DDK från 2011 kommer att ske under hösten 2010. De som ska katalogisera i DDK får en kurs på en vecka, övriga enbart en introduktionsdag. Kurserna kommer att vara avgiftsbelagda.

Utbildning för folk- och skolbibliotek är inte planerad än men kommer att ske i samarbete med länsbiblioteken. Det är bra att gå kurserna i samband med bibliotekets övergång till DDK.

KB och Deweyprojektet kan underlätta för biblioteken genom att:

- Klassificera den svenska utgivningen i DDK på ett konsekvent och normgivande sätt.
- Ge support i DDK-frågor.
- Utveckla den svenska webbDewey med färdigbyggda koder för vanliga svenska ämnen.
- Skapa en mappning mellan SAB och DDK som är tillräckligt bra för att kunna användas för olika verktyg, t ex för ämnessökning i bibliotekskataloger med hjälp av klassifikation och som kan spridas genom ett fritt tillgängligt API.
- Skapa ett utbildningsmaterial i DDK.

6.2 KB som ansvarig för folk- och skolbibliotek

KB har fått i uppdrag att samordna svenskt biblioteksväsende. Att utveckla LIBRIS till en nationell katalog har ”hög prioritet” och ingår i KB’s utökade uppdrag. LIBRIS föreslås på sikt att bli en gemensam katalog och katalogresurs. KB kommer även att få ansvar för nationella katalog- och klassifikationsfrågor.

Det är än så länge oklart när förändringarna kommer att ske för folk- och skolbibliotek och vad det kommer att innebära. Diskussion mellan KB och BTJ om katalogsamarbete pågår men beslut finns inte än. Det skapar en möjlighet till rationalisering av katalogproduktionen i Sverige som alla bibliotek skulle ha nytta av. Universitets- och folkbibliotek har dock behov av olika katalogposter eftersom man har olika mediebestånd.

Lösningar på problem för folkbibliotek som finns med införandet av DDK i Sverige måste också kunna implementeras i LIBRIS.

7. Bibliotekssystemens förberedelser inför DDK

7.1 Axiell – Bookit – Libra och Arena

Cirka 200 folk- och skolbibliotek har Bookit. Skolbibliotek delar ofta folkbibliotekets Bookit eller får del genom skolbiblioteksmodulen Freelib. Bookit har redan infört marcfältet 082 för DDK och planerar att indexera upp fältet i nästa version. Även DDK-klassifikation kommer att kunna trunkeras från ett tecken, t ex 7*. Bo Sjödin på Axiell säger att det måste komma synpunkter från biblioteken på hur DDK-fältet ska hanteras av Bookit. Fältet för hyllsignum 081\$h används även i kvitton, reservationsmeddelanden, träfflistor och för statistik.

I Libra är redan sökning på DDK möjlig och ingen skillnad finns jämfört med sökning på SAB. Det är däremot inte möjligt att söka på DDK och få upp även motsvarighet i SAB eller tvärtom.

Det finns inga planer på hur DDK skulle kunna användas i det publika gränssnittet Arena än. Samsökning på ämne skulle kunna vara aktuellt, men Axiell behöver då få tillgång till API-er som mappar SAB och DDK. Detta planeras av Deweyprojektet, men det är oklart när LIBRIS-avdelningen hinner med detta.

7.2 CS Library

CS Library är inte ett bibliotekssystem utan ett publikt gränssnitt. CS Library följer införandet av DDK och har för avsikt att börja indexera fältet så snart DDK införs. Ämnessökning sker via ämnesord inlagda i katalogposterna.

7.3 Micromarc

Micromarc har redan idag kunder som använder DDK och andra som använder SAB. De planerar att se över statistikrapporter som baseras på klassifikation.

7.4 Millennium

Göteborg och Malmö stadsbibliotek har bibliotekssystemet Millennium. Millennium hanterar DDK, men det finns kostnader för indexering av varje fält. I Malmös katalog går det ännu inte att söka på DDK, men en indexering av fältet är planerad under året.

7.5 Statistik

Statistik baserad på klassifikation är viktig för bibliotekens beståndsarbete. Den tas normalt från hyllsignum. Det är en fråga som inte får glömmas bort vid ett DDK-införande.

8. DDK i andra länder

DDK används i 138 länder och av 62 nationalbibliotek. Det är av intresse för att kunna dra nytta av vad bibliotek i andra länder har katalogiserat och klassificerat. Det är också en garanti för att DDK utvecklas i en internationell riktning som också passar Sverige.

Att DDK används i ett land betyder inte att det används på alla typer av bibliotek. Hur används DDK på folk- och skolbibliotek?

Jag har framför allt studerat hylluppställning i andra länder. Jag har gjort studiebesök på tre folkbibliotek och ett skolbibliotek i Norge samt haft kontakt med andra bibliotek om deras syn på DDK. Min erfarenhet från studiebesöken är att det hade varit omöjligt att ställa rätt frågor om jag inte varit på plats. Situationen i övriga länder har jag hittat i litteratur, genom sökningar i olika publika kataloger samt kontakter på IFLA 2010.

8.1 Norge

Norska folkbibliotek har länge använt en förkortad version av DDK. Större bibliotek har använt den engelska fullständiga utgåvan. Den norska utgåvan utökades till en tvåbandsutgåva 2002, men fortfarande används även den engelska fullständiga utgåvan vid behov.

Norska folk- och skolbibliotek använder DDK för uppställning. Det är också relativt vanligt med alternativa hylluppställningar, på delar eller hela beståndet. Bibliotek som har avtal med Bibliotekscentralen får poster därifrån med färdiga hyllsignum. Hyllsignum motsvarar klassifikationen + första bokstaven i förfat-

tarens efternamn eller i ordningsordet. En del bibliotek föredrar att förkorta DDK-koden för hylluppställning så att den blir lättare att komma ihåg. Ibland är en förkortning bra även för att samla böcker om ett ämne, t ex om en författare och inte på hyllan dela in i om det handlar om författaren som dramatiker eller som romanförfattare.

De bibliotek jag har besökt ställde alltid upp efter DDK-nummer även när man flyttat boken till en kategori, t ex Hus & Hem. Ett undantag var Biografier som ställdes upp efter person.

Skönlitteraturen klassificeras inte alls. Lyrik, Dramatik, Tecknade Serier och Antologier sätts på särskilda hyllor. Skönlitteraturen delas in efter språk. Tidigare blandades svenska och danska med den norska, nu är det vanligt att åtminstone märka ut dessa språk med flagga eller liknande. Övriga språk märks med språkkod, t ex 84 för franska, eller med språkkod fre eller förkortat språk fra. Facklitteratur står efter skönlitteraturen per språk, förutom för ”skolspråken”.

Barnlitteraturen får med koder för målgruppens ålder i ett fält i marcformatet. Fältet finns varken i BURK eller i det internationella formatet marc21 som LIBRIS använder.

- Upp till 5 år
- 6-8 år
- 9-10 år
- 11-12 år
- 13-16 år

8.2 Danmark

DK5 Decimalklassedeling (DK5) som bygger på DDK används av danska folkbibliotek, nationalbiblioteket med flera bibliotek. Första utgåvan kom 1915. Danska folkbibliotek använder den även för hylluppställning. DK5 liknar DDK men inte tillräckligt för att det ska vara intressant i den här rapporten.

8.3 Tyskland

Tyskland är intressant eftersom de nyligen gick över till DDK. Universitets- och forskningsbibliotek gick över till DDK 2005 och nationalbiblioteket 2006. Nationalbiblioteket använder inte DDK för barnböcker och skolböcker. Det är inte på grund av problem i DDK utan för att man valt att fortsätta med tidigare rutiner där dessa var separerade från övriga medier på nationalbiblioteket. Bibliotek med öppna hyllor har valt att fortsätta med tidigare hyllsystem, vilket ofta varit Regensburger Verbundklassifikation (RVK). Tyska folkbibliotek använder däremot inte DDK, utan fortsätter med de olika klassifikationssystem man tidigare använt.

8.4 Italien

Folk- och skolbibliotek använder DDK som klassifikationssystem sedan cirka 50 år. De flesta använder även DDK för hylluppställning, men med en kortare kod motsvarande den förkortade utgåvan eller enbart de tre första siffrorna (DDK översikt – DDC summaries) om det är ett litet bibliotek. Det är vanligt att separera skönlitteraturen och även att behålla biografier samlade i 920. Skönlitteraturen placeras ibland efter genre.

I Italien finns ett nytt ämnesordssystem sedan 2009 och ämnesord används ofta för sökning.

8.5 Frankrike

Franska bibliotek använder DDK eller UDK. DDK är vanligt på folk- och skolbibliotek. Barnbibliotek använder ofta en kort kod. För barn har en Dewey blomma i olika färger tagits fram, en ”Marguerite du DDC”, för att förklara DDK på ett pedagogiskt sätt.

8.6 USA

DDK är det vanligaste klassifikationssystemet på folk- och skolbibliotek i USA. Universitetsbibliotek använder oftare Library of Congress Classification. För hylluppställning (Call number) på folkbibliotek används DDK och ibland även med ett Cutter Number.

Cutter Number är en unik alfanumerisk kod för författare eller för ett ordningsord. Bokryggen märks med:

940.53	DDK
R2123s	Cutter nummer
1999	Årtal

R2123 står för författaren John Ray, s för första bokstaven i titeln.

Man kan hitta både uppställning med DDK och författarens efternamn/del av efternamn och DDK med Cutter Nummer på samma bibliotek. Upptällning på samma Ddk-kod sker efter Cutter Nummer eller författarens efternamn.

Det har länge funnits en diskussion om användarvänligheten vid uppställning med DDK i USA. DDK är bra för att hitta det man söker via katalog eller frågor till personal, men sämre för att vandra runt omkring och hitta något intressant. Reader-Interest Classification diskuterades tidigare. Nu diskuteras istället uppställning efter BISAC Classification, bokhandlarnas system uppdelat alfabetiskt i 52 kategorier med underavdelningar. Mindre bibliotek som ändrat hylluppställning har varit nöjda med BISAC.

8.7 Storbritannien & Australien

Folk- och skolbibliotek använder DDK. Skolbiblioteken använder den förkortade utgåvan. Folkbibliotek använder ibland en alternativ hyllplacering.

8.8 Vad kan vi lära oss av andra länder?

Av de länder jag tittat på finns det ingen som stått inför riktigt samma situation, dvs utbyte av klassifikationssystem i modern tid. Det som är intressant är deras erfarenheter av DDK-systemet i stort och särskilt som hylluppställningssystem.

Ett problem är att DDK, liksom SAB, delar upp ämnen som en användare kan uppleva hör ihop, eller som är praktiskt att få samlade på ett ställe. Asker bibliotek i Norge har gjort kategorier av bland annat:

- Biografier
- Hus & Hem
- Hobby
- Bygg & Bo
- Fest (här kan barnkalas, dukning, karneval, diktsamlingar, tal, citat och etikettfrågor samlas)

Det finns i andra länder, precis som i Sverige, olika åsikter om det är bra eller dåligt att ställa upp efter klassifikationssystemet. God skyltning är viktig i alla bibliotek.

9. Kostnader för att införa DDK

Det är omöjligt att beräkna kostnaderna för ett införande av DDK på folk- och skolbibliotek. Kostnader finns framför allt i ökade personalkostnader, ändrade prioriteringar samt minskad produktivitet eftersom personalen ska:

- Lära sig DDK
- Fundera över hylluppställning
- Märka om och flytta bestånd

Kostnaderna för utbildning genom kurser blir troligen inte så stor, men biblioteken behöver ha personal som är insatt i DDK och för det krävs egenstudier.

Vad gäller hylluppställning och märkning beror kostnaderna för det enskilda biblioteket på vilka val som görs runt hylluppställning, dvs hur mycket som måste ändras. Det är rationellt om det går att samarbeta med andra bibliotek om lösningar och även köpa färdiga etiketter istället för att varje bibliotek ska göra arbetet från grunden.

De flesta folk- och skolbibliotek kommer även i fortsättningen att behöva köpa katalogiseringstjänster. Införandet av DDK kan öka dessa kostnader, men jag

kan inte spekulera i hur mycket. Med LIBRIS som en nationell katalog finns det olika framtidsscenarier för folkbiblioteken med olika förväntade kostnadsbilder. Det är en utredning i sig.

10. När bör folk- och skolbibliotek gå över till DDK?

KB går över till DDK i januari 2011, liksom de flesta universitetsbibliotek. Folk- och skolbibliotek bör gå över till DDK, men det är ett omfattande projekt som behöver planeras noga. Universitetsbiblioteken har redan planerat och många har kommit fram till en hyllplacering efter löpnummer eller start på en ny följd.

Folk- och skolbibliotek måste börja fundera över hur biblioteken ska se ut efter en DDK-övergång. Det finns även behov av att diskutera gemensamma lösningar och vilka tjänster som är lämpliga att köpa. Därefter ska en omfattande utbildning i DDK ske. Detta borde kunna vara klart till 2012, men det kan finnas fördelar med att vänta något längre. Det går att vänta med en DDK-övergång så länge biblioteken får katalogposter med SAB-klassifikation, men det finns inget egenvärde i att vänta. BTJ kommer att fortsätta att klassificera i SAB t o m 2013 och eventuellt längre ifall kunderna önskar det.

11. Sammanfattning och slutsatser

Införandet av DDK på svenska bibliotek är en stor förändring för folk- och skolbibliotek. Det är bra att ha ett gemensamt klassifikationssystem för allmänna bibliotek i Sverige. Det underlättar för både användare och för bibliotekarier att flytta från ett bibliotek till ett annat. DDK är på kort sikt ändå mest ett bekymmer för folk- och skolbibliotek och det sker samtidigt som biblioteken har mycket annat på agendan.

Det finns funktioner i SAB som saknas i DDK men som behövs på folk- och skolbibliotek och som inte kan hämtas från andra fält i katalogposter med nuvarande standard. Det gäller uppgift om ålder för målgruppen och om målgruppen läshandikappade enligt §17 i Upphovsrättslagen. Lösningar för detta bör tas fram gemensamt för svenska bibliotek.

Folkbibliotekens besökare letar hellre efter böcker direkt på hyllorna än att söka i de publika katalogerna. Tydlig skyltning och överskådliga hyllor gör det lättare att hitta. Det är något vi inte får tappa vid en övergång till DDK. Jag tror att många bibliotek kommer att välja en alternativ hylluppställning i klartext. Det är inte lätt att skapa en alternativ hylluppställning som kan placera in alla ämnen och därför borde en standardlista i klartext för svenska bibliotek tas fram för vuxna och för barn.

Stora bibliotek behöver en högre grad av finfördelning. De har nytta av att ställa upp efter ett klassifikationssystem eftersom man annars måste skapa ett klartextsystem som är lika utbyggt. Svenska bibliotek behöver få möjlighet att välja att fortsätta att sätta upp efter SAB och så småningom efter DDK. För detta behövs en hyllista som mappar SAB och DDK och som är minst lika utförlig som BTJs nuvarande standardhyllista.

Barn har svårt att förstå ett abstrakt klassifikationssystem. De gynnas av en alternativ uppställning efter klartext. Fackavdelningar på barnavdelningar är ofta små och det medför att det finns fördelar med att slå ihop avdelningar som är separerade i ett klassifikationssystem. Tydlig skyltning, gärna med symboler, är viktigt.

Skolelever använder ofta även folkbibliotek. Det är en fördel om folk- och skolbibliotek i ett område har en likartad uppställning. De flesta skolbibliotek har så små samlingar med facklitteratur att det annars vore möjligt att klassificera all litteratur enligt DDK och flytta om till en DDK-uppställning.

Svenska folk- och skolbibliotek har en tradition av samarbete och av att köpa standardiserade tjänster, framför allt från BTJ. Det har varit arbetsbesparande för biblioteken. En risk med ett DDK-införande är att lösningar på hyllproblematik är enklast att lösa pragmatiskt på varje bibliotek och att mer arbete kommer att göras med samlingarna på det enskilda biblioteket. DDK kommer att medföra behov av nya tjänster.

KB tar de flesta nationella kostnader runt införande och förvaltning av DDK. Tillgång till webbDewey kommer att vara avgiftsfri för biblioteken. Kostnader för biblioteken ligger främst i att lära sig ett nytt system och att införa det i biblioteken på ett användarvänligt sätt. Det är en stor förändring som är personalkrävande och därmed dyr.

KB kan underlätta för biblioteken genom att:

- Klassificera den svenska utgivningen i DDK på ett konsekvent och normgivande sätt.
- Ge support i DDK-frågor.
- Utveckla den svenska webbDewey med färdigbyggda koder för vanliga svenska ämnen.
- Skapa en mappning mellan SAB och DDK som är tillräckligt bra för att kunna användas för olika verktyg, t ex för ämnessökning i bibliotekskataloger med hjälp av klassifikation och som kan spridas genom ett fritt tillgängligt API.
- Skapa ett utbildningsmaterial i DDK.

KB och många universitetsbibliotek går över till DDK 2011-01-01. När bör folk- och skolbibliotek gå över? Det kommer att ta tid att förbereda ett DDK-införande eftersom det finns frågor som måste lösas först. Det är dags att börja diskutera och planera. Övergången till DDK ger en möjlighet till en genomgripande förändring av de fysiska biblioteken. Hur vill besökare att biblioteken ska se ut?

Källor och litteratur

1. Bakgrund

Svensk Biblioteksförning. *Dewey som klassifikationssystem – varför bör vi byta ut SAB? Rapport från Svensk Biblioteksförnings utvecklingsråd för media och samlingar*. Stockholm: Svensk Biblioteksförning, 2008 http://www.biblioteksforeningen.org/organisation/Rad_grupp/utv_rad/pdf/Rapport_Dewey.pdf (2010-01-06)

2. DDK som klassifikationssystem

Chan, Lois, Mai & Mitchell, Joan S. (2003). *Dewey Decimal Classification : Principles and Application*. 3rd ed. Dublin, Ohio: OCLC

OCLC. *Introduction to Dewey Classification*.
<http://www.oclc.org/dewey/versions/ddc22print/intro.pdf> (2010-08-21)

OCLC. WebDewey
<http://connexion.oclc.org/> (Lösenord krävs)

Svanberg, Magdalena (2005). Övergång till Dewey Decimal Classification. Vad skulle det innebära? http://www.kb.se/Dokument/Om/projekt/avslutade/katalogutredning/delst3_slutrapport.pdf (2010-08-21)

Deweyprojektets hemsida
<http://www.kb.se/bibliotek/dewey/>

Översikt över DDK
http://www.kb.se/Dokument/Bibliotek/klassifikation/oversikt%20MS_100614.pdf
(2010-08-21)

Libris formathandbok
<http://www.kb.se/katalogisering/Formathandboken/> (2010-08-21)

3-4. Hylluppställning

Alberius, Charlotta & Nylander, Birgit (2006). *Alternativ hylluppställning : en studie på Jönköpings stadsbiblioteks barn- och ungdomsavdelning*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid biblioteks- och informationvetenskap/Bibliotekshögskolan; 2006:129) <http://bada.hb.se/bitstream/2320/1725/1/06-129.pdf> (2010-08-21)

Barn frågor - kan biblioteket svara? : om referensarbete för barn och ungdomar, 2000 Stockholm: Länsbiblioteket i Stockholms län

Bauer, Cynthia (2010) *Den svenska bibliotekssektorns synsätt på en övergång till SAB-systemet och DDC : en diskursanalys*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan; 2010:7) <http://bada.hb.se/bitstream/2320/6165/1/10-7.pdf> (2010-08-21)

Bäckius, Kajsa (2003). *Hylluppställning och klassifikation på barnbibliotek: en studie av alternativa sätt att organisera litteratur för barn*. Uppsala: Uppsala universitet. (Magisteruppsats vid institutionen för ABM, estetik och kulturstudier. Uppsala universitet; 170) <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-101629> (2010-08-21)

Eriksson, Sofia (2008) *Sverige och övergången till klassifikationssystemet DDC. problematiken med hylluppställning ur ett användarperspektiv*. Umeå: Umeå universitet. (Kandidatsuppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Umeå universitet.) <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:277373/FULLTEXT01> (2010-08-21)

Frederiksen, Lotte & Darina Gustavsson (2007). *Alternativa hylluppställningar : en användarundersökning på fyra bibliotek*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan; 2007:49) <http://bada.hb.se/bitstream/2320/2165/1/07-49.pdf> (2010-08-21)

Gullberg, Maria och Egevad, Pär. *DDC på Malmö högskolas bibliotek*. Malmö: Malmö högskola, 2010. http://dspace.mah.se:8080/bitstream/2043/10508/1/DDC_mah.pdf (2010-09-01)

Olsson, Annika & Olsson, Kerstin (2002) *Alternativ hylluppställning : en undersökning av hylluppställning och biblioteksmiljö på Västerviks stadsbibliotek*. Borås: Högskolan i Borås. (Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan; 2002:23) <http://bada.hb.se/bitstream/2320/881/1/02-33.pdf> (2010-08-21)

Rydsjö, Kerstin & Elf, Anna Carin (2007). *Studier av barn- och ungdomsbibliotek : en kunskapsöversikt*. Stockholm: Regionbiblioteket. Statens kulturråd. *Skolbiblioteken 2008*. Stockholm: Statens kulturråd, 2009. http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2009/skolbiblioteken_2008.pdf (2010-08-21)

Statens kulturråd. *Folkbiblioteken 2009*. Stockholm: Statens kulturråd, 2010. http://www.kulturradet.se/sv/publikationer_/Bibliotek-2009/ (2010-08-21)

5. BTJ

BTJ. *BTJ redo för Dewey*
<http://corp.btj.se/filearchive/6/6904/BTJ%20redo%20för%20Dewey.pdf>
(2010-08-29)

Viktorsson, Elisabet. *BTJs hyllundersökning : rapport från enkätundersökningen*. BTJ 2009.
<http://corp.btj.se/filearchive/6/6709/Rapport%20BTJs%20hyllutredning.pdf>
(2010-08-29)

Viktorsson, Elisabet. *Deweyenkät 2009:1*. BTJ. 2009
<http://corp.btj.se/filearchive/6/6905/BTJs%20Deweyenkät%202009-1.pdf>
(2010-08-29)

Viktorsson, Elisabet. *Deweyenkät 2010:1*. BTJ-2010
<http://corp.btj.se/filearchive/8/8142/BTJs%20Deweyenkät%202010-1.pdf>
(2010-08-29)

6. KB och Deweyprojektet

Konverteringstabell mellan Dewey / SAB.
<http://export.libris.kb.se/DS/> (läst senast 20100727)

Kungliga biblioteket. *Plan för utvidgat uppdrag inom biblioteksväsendet*. 2010
http://www.kb.se/dokument/Plan%20för%20utvidgat%20uppdrag%20inom%20biblioteksväsendet_KB20100416.pdf (2010-08-21)

7. Bibliotekssystemens förberedelser inför DDK

Bookit & Arena

Intervju med Bo Sjödin 2010-06-01

Libra

E-post från Anders Gezelius 2010-06-11

CS Library

Intervju med Lars Eriksson 2010-08-13 samt ytterligare e-postkommunikation

Micromarc

E-post från Lennart Johansson 2010-08-11

8. DDK i andra länder

Inledning

OCLC. *Dewey Decimal Classification*

<http://staff.oclc.org/~dewey/dewey.htm> (2010-06-30)

Norge

Wikipedia. *Deweys desimalklassifikasjon*

http://no.wikipedia.org/wiki/Deweys_desimalklassifikasjon (2010-08-21)

Biblioteksentralen. *BSmarc version 3.9*. Oslo: Biblioteksentralen.

http://www.bibsent.no/pdf/bsmarc_utgave_3_9_2009.pdf (2010-08-21)

NORMARC

<http://www.nb.no/fag/kompetansesenter/kunnskapsorganisering/dnk/normarc>
(2010-08-21)

Danmark

Wikipedia. *DK5 Decimalklassedeling*

<http://da.wikipedia.org/wiki/DK5-systemet> (2010-08-21)

Tyskland

Wikipedia. *Dewey-Dezimalklassifikation (2010-08-21)*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Dewey-Dezimalklassifikation> (2010-06-30)

Wikipedia. *Kategorie: Bibliotheksklassifikation*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Bibliotheksklassifikation> (2010-06-30)

Wikipedia. *Allgemeine Systematik für Öffentliche Bibliotheken*

http://de.wikipedia.org/wiki/Allgemeine_Systematik_für_Öffentliche_Bibliotheken

Wikipedia. *Klassifikation für Allgemeinbibliotheken*

http://de.wikipedia.org/wiki/Klassifikation_für_Allgemeinbibliotheken
(2010-06-30)

Heiner-Freiling, Magda (2003) *DDC German. IFLA : World Library and Information Congress ; 2003, Berlin*. http://archive.ifla.org/IV/ifla69/papers/137e_trans-Heiner-Freiling.pdf (2010-08-21)

Italien

Wikipedia. *Classificazione decimale Dewey*
http://it.wikipedia.org/wiki/Dewey_Decimal_Classification (2010-06-30)
Intervju med Federica Paradisi 2010-08-12.

Frankrike

Classifications BCD Marguerite du CRDP de Grenoble
http://webetab.ac-bordeaux.fr/Primaire/24/IENPerigueux2/pedago/dewey/dewey_clas_marg.htm (2010-09-05)
Wikipedia. *Classification décimale de Dewey*
http://fr.wikipedia.org/wiki/Classification_décimale_de_Dewey (2010-09-05)
[Om barn och DDK på franska bibliotek]
<http://www.enssib.fr/questions-reponses/une-question-10792> (2010-09-05)

USA

Call Number
<http://www.library.illinois.edu/ugl/howdoi/callnumber.html> (2010-06-30)
<http://library.semo.edu/searchpath/glossary/callnumber.html> (2010-0630)
California State University. *Dewey Pictograms. Library Literacy Services.*
<http://libraryliteracy.org/staff/differences/dewey.html> (2010-08-21)
[DDK-nummer rygg med hela författaren]
<http://twitpic.com/h85sm/full> (2010-08-21)
Freeing Dewey blog. [bra foton]
<http://deweyfree.com/> (2010-08-21)
Fister, Barbara, *The Dewey Dilemma* Library Journal, 2009:10:01, s 22-25
<http://www.libraryjournal.com/article/CA6698264.html> (2010-08-21)
Flehart, Carrie & Smith, Sheila (2007) *User Friendly Libraries*. Library Media Connection, August/September 2007
Hopkins, Sarah (2007) *Decimation Dewey: introducing a bookshop arrangement for shelving the nonfiction collection*. Apls 20 (1) March 2007, s. 8-13
Oder, Norman (2007) *Behind the Maricopa Library District's Dewey-less plan*. Library Journal, 2007:6:20, s 22-25
<http://www.libraryjournal.com/article/CA6448055.html> (2010-08-21)
Sapie, Jacquelyn, "Reader-Interest Classification: the user-friendly schemes"
Cataloguing and classification quarterly, vol 19, 1995:3-4, s. 143-155

Vad kan vi lära oss av andra länder?

Asker bibliotek. *Kategorier i biblioteket*.
<http://www.askerbibliotek.no/Vare-samlinger/Faglitteratur/Kategorier-i-biblioteket/>
(2010-08-21)

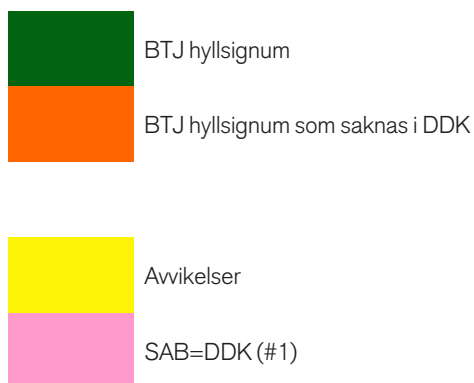
Bilaga 1

**Samplacering av SAB och
DDK – är det möjligt?**

1. Konverteringstabellen

Jag har försökt få en bild av likheter och olikheter i SAB och DDK genom att arbeta med *Konverteringstabell mellan Dewey / SAB*, som kan hämtas från KBs hemsida. Klassifikationskodernas inbördes förhållanden är kodade enligt Simple Knowledge Organisation System, SKOS, vilket gör den mer användbar än om den enbart visar vilka klassifikationskoder som på något sätt motsvarar varandra. Konverteringstabellen är uppdaterad mot aktuella versioner av SAB och DDK, men Dewey-projektet håller på med en ny genomgång som ännu inte är klar. SAB-kommittén hjälper till med granskningarna, men eftersom arbetet tar mycket tid är det främst exakta motsvarigheter, markerade med #1 i tabellen, som är kontrollerade av SAB-kommittén. Jag har själv endast i undantagsfall gjort egna mappningar eftersom det inte funnits tid för detta. Den konverteringstabell jag använt är alltså av varierande kvalitet, även de delar som nyligen tagits fram.

Jag har utgått ifrån att SAB behålls som hyllsignum och att DDK ska samplaceras med SAB. Jag har tittat på hur SAB och DDK passar ihop på hyllnivå och gjort olika färgmarkeringar för att åskådliggöra BTJs standardhyllsignum, som många bibliotek använder idag, samt likheter och olikheter.

Hyllsignum som saknas i DDK beror ofta på att organisationen är olika, t ex att det inte finns en kod som motsvarar Qdfj, Hundar och katter. Däremot finns det koder för båda delar separat.

Avvikelser markerar att det finns stora skillnader i hur man klassificerar ett ämne. T ex att kolonialvälden hamnar under Political science och inte under Historia som i SAB. Jag har däremot inte markerat skillnader inom ett ämne. T ex motsvarar Religion och 200 varandra, men inte om man tittar på underavdelningar. Detta är inte markerat.

Jag har lagt in korta kommentarer till varje huvudsignum. 200 ska tolkas som 200–299, 220 som 220–229.

Tabellerna är uppställda efter SAB. Jag har även tittat på hur motsvarande DDK-koder sett ut och placerat mappningstabeller för detta vid varje SAB huvudrubrik. Systemen kan se lika ut om man bara tittar på SAB tabellen, men i DDK

tabellen kan det visa sig att det ryms mycket annat i samma kod eller i närliggande koder. Generellt är få koder exakta motsvarigheter, men det varierar hur lika och olika systemen är.

2. Samplacering

Det är svårt att jämföra SAB och DDK på en teoretisk nivå och förutsäga vad det skulle innebära för en samplacerad hylla. Det finns också olika modeller för samplacering:

- Om alla koder har exakta motsvarigheter i de olika systemen, spelar det inte någon roll om de inte hamnar inom samma ämne, så länge det finns en översättningstabell (mappningstabell). Däremot behöver man konsultera tabellen för att hitta rätt motsvarighet. En svårighet är att konverteringstabellen ofta visar att det inte finns exakta motsvarigheter. Hur gör man med resten? Det kräver en noggrannare genomgång av SAB och DDK än som hittills gjorts. En finindelad mappningstabell behövs för att stora bibliotek ska kunna göra en indelning av hyllorna anpassad efter ett stort bestånd.
- En lika detaljerad och noggrann mappningstabell behövs inte om man använder stora och vida hyllsignum som t ex C och ställer upp efter ordningsord. Då är det lätt att ställa alla DDK-märkta böcker som börjar på 200 där, utan att behöva titta i en mappningstabell. En del ämnen är mycket olika, så det behövs ändå en mappningstabell. Vissa ämnen kan vara mycket svåra att mappa på ett bra sätt även på en grov hyllnivå. Det här fungerar på mindre bibliotek som inte behöver en finindelning. Samtidigt är det en typ av bibliotek som också skulle kunna använda en alternativ uppställning i klartext.

Det går hantera samplacering på ytterligare sätt:

- Att bedöma placering vid varje enskild titel. Det är fullt möjligt att göra men tar tid och bedöms troligen olika på varje bibliotek. Det är ett problem eftersom filialer ofta får samma hyllsignum, åtminstone i katalogen, som huvudbiblioteket, trots olika behov.
- Varje titel dubbelklassificeras och klassifikationens huvudsignum i SAB bestämmer hyllsignum. Det är enkelt och skulle ge oss erfarenheter av hur DDK-klassifikation kommer att fungera på svenska medier. Det fördyrar däremot kostnaden för klassifikation.

3. Hyllproblematik för olika typer av bibliotek

3.1 Folkbibliotek

Den statistik som finns över mediebestånd på folkbibliotek i *Biblioteken 2009* är på kommunnivå och visar inte vad som finns på ett enskilt bibliotek. Stockholms stadsbibliotek har t ex totalt 1 783 000 böcker varav 858 000 fackböcker. Det är inte intressant för att kunna bedöma hur det fysiska beståndets sammansättning och storlek påverkar hyllplaceringar. De uppgifter som behövs är att t ex stadsbiblioteket i Stockholm ("huvudbiblioteket") har cirka 101 500 exemplar av fackböcker på vuxenavdelningen på öppna hyllor. Det är dessutom trångt och svårt att göra luftigt och överskådligt för att öka användarvänligheten. Att införa DDK utan att behålla SAB som hyllsignum på Stadsbiblioteket skulle vara ett omfattande arbete. Behåller man SAB som hyllsignum vid en övergång blir det förr eller senare ett stort arbete att förändra hyllsignum.

De flesta bibliotek är betydligt mindre vilket gör det lättare både att samplacera DDK in i en SAB-uppställning och även att göra en alternativ uppställning i klartext.

Nyförvärvet är också av intresse för hylluppställningen. I hela riket är nyförvärvet av facklitteratur 4,2 procent av beståndet. Det innebär att det skulle ta 20 år innan beståndet förnyades. Ett fåtal bibliotek har 10 procent eller mer.

Jag har gjort studiebesök på Solna stadsbibliotek (huvudbiblioteket) och på Alby bibliotek, Botkyrka kommun, båda i Stockholms län. Solna är ett mellanstort traditionellt bibliotek som huvudsakligen ställer upp efter SAB, men som har brutit ut några kategorier. Alby är ett litet bibliotek som placerat hela beståndet i en alternativ hylluppställning.

3.1.1 Alternativ hyllplacering - Alby

Alby har ett mediebestånd på cirka 20 000 exemplar. Albys bestånd är helt kategoriserat och det är mycket enkelt ta in DDK-klassificerade medier och placera in en klartexthylla. Idag bedöms hyllplacering för varje bok etc. för sig med hjälp av SAB, ämnesord och information på själva boken. Hyllan skrivs ut i klartext på etiketter som man själv producerar. Personalen behöver lära sig DDK och ha tillgång till en mappningstabell för att kunna placera in rätt, men därefter är det inte besvärligare än med SAB.

3.1.2 SAB - Solna

För bibliotek som helt eller delvis använder SAB som hyllsignum är det besvärligare. Är det möjligt att samlokalisera SAB och DDK på Solna stadsbiblioteks hyllor? Hur lika är systemen?

Solna stadsbibliotek hade 2009 ett mediebestånd på 111 941 exemplar, varav 83 891 på vuxenavdelningen. Av dessa var 54 352 facklitteratur och 29 539 skönlitteratur. Barnavdelningen hade 28 050 exemplar fördelade på 7296 fack- och 20 754 skönlitteratur.

Jag har använt bestandsstatistik för 2009 uppdelad på hyllsignum för att försöka göra en bedömning av svårigheter med en samplacering. Jag har koncentrerat mig på vuxenavdelningen samt på fackböcker på svenska och skolspråk. Det rör sig om cirka 30 000 exemplar. Skönlitteraturen kan enkelt fortsätta att placeras efter språk, liksom facklitteratur på övriga språk. Medier i andra format placeras redan idag på andra hyllor, liksom tidskrifter.

Solna har ett fåtal utbrutna placeringar, men jag har inte tagit hänsyn till dessa.

Signum	Bestånd	Likhet	Exakthet	Problem	Svårighet 1-3
A	372	Delvis	Delvis: Aa, Ab/Ac,	Ad, Aef, Af	2
B	454	Delvis	Delvis	Bb, Bl, Bu	3
C	938	Delvis	Delvis: Cb	Allt utom Cb och delar av Cm	2
D	1944, mest Do	Ja	Delvis	Db	3
E	608 (Eab 308)	Delvis	Delvis	Eaba-Eabv	2
F	1644	Ja, på språknivå	Delvis	F och Fc underavd.	1
G	2174	Ja, på språknivå	Ej bedömd	Gcz, Gz	1
I	3998	Delvis	Delvis	Ibz, Ijz, Ikz	3
J	225	Nej	Liten	J/K	2
K	2275	Delvis, på landnivå	Delvis	J/K, Kt-Ky	2
L	1695	Nej	Nej	Lz	2
M	474	Nej	Ej bedömd	Hela M	3
N	4208	Ja, på landnivå	Delvis	N, Ny, Lokalhistoria	2
O	2543	Nej	Nej, Delvis ej bedömd	Många	3
P	2066	Nej	Ej bedömd	Många	3
Q	3594	Nej	Viss exakthet	Qb	3
R	777	Delvis	Ganska	Rbz, Rc, Rd	2
S	166	Ja	Ej bedömd	Många, men liten avd.	2
T	284	Ja	Ja, delvis	Tb, Tc, Tf	1
U	1157	Delvis	Delvis	Ub, Ud, Ue, Ug, Uh	3
V	1798	Delvis	Ej bedömd	Vi, Vn, Vnd	3

Det här är en mycket subjektiv bedömning.

Likhet – likartat uppbyggda.

Exakthet – andel exakta mappningar.

Problem – vilka underavdelningar som är besvärliga. Ej uttömmande beskrivet.

Svårighet – en gradering från 1-3 där 1 är lätt och 3 svårt.

Endast F, G och T har jag bedömt som lätta att samplacera. SAB signum med länder och språk är relativt lika motsvarande koder i DDK. F, G, K, N, men både K och N har några problemområden som är besvärliga, även om stora delar är lätta.

3.2 Barnavdelningar

Barnavdelningar, även på stora bibliotek, har relativt få fackböcker. Solnas barnavdelning har drygt 7 000 fackböcker. Det gör det enklare att samplacera DDK med SAB, eftersom hyllsignum kan göras grova. Det är också mindre komplicerat att skapa en alternativ hyllplacering i klartext för 7 000 exemplar än för de 54 000 som vuxenavdelningen har.

3.3 Skolbibliotek

Det finns 6 078 skolor i Sverige, och av dessa har 2 723 skolbibliotek. Många är små, särskilt grundskolebiblioteken. Det saknas säker beståndsstatisik från många skolbibliotek. I *Skolbiblioteken 2008* ges ett mycket ungefärligt medeltal för cirka 7000 exemplar av fack- och skönlitteratur. Då är även gymnasiebiblioteken inräknade. 55 procent är skönlitteratur och 45 procent facklitteratur. Det finns även andra medier samt läromedel som jag inte tagit med här.

Gymnasiebiblioteken är större än grundskolebibliotek och har utbildad personal.

Jag har tagit fasta på några få skolbibliotek för att exemplifiera bestånd.

Stockholms kommun. Jag har siffror på fem grundskolebibliotek, A-E. Ett problem med jämförelser är att skolorna ibland lägger in läromedel mm i sina kataloger. Det gäller t ex bibliotek A och B, som båda har betydligt mer facklitteratur än skönlitteratur. Siffrorna kan se exakta ut, men är ändå osäkra. I *Skolbiblioteken 2008* anges medeltal för läromedel till 3 706, vilket är ungefär lika många exemplar som skönlitteratur.

Skolbibliotek	Bestånd	Fack	Skön
A	46563	30611	15952
B	22948	16484	6464
C	14054	3979	10084
D	3630	983	2647
E	2626	535	2081

I **Ekerö kommun** har skolorna generellt 40 procent fack och 60 procent skönlitteratur. Mest utlånade avdelningar på fack är K, N, U och V. Även C, P och R är populära.

Skolbibliotek	Bestånd	Fack	Skön
AB	10000	4000	6000
BB	3922	1569	2353

Söderby skola, Haninge (ungefärliga siffror beroende på bristande tillgänglig statistik)

Bestånd: 9 000, varav fack 1 000 och skön 8 000.

Söderby skola har redan ställt upp facklitteraturen efter en mycket grov DDK. Skälet till detta var att bibliotekarien var intresserad och ville se hur det skulle bli. Facklitteraturen var också uppställd efter skolans ämnen.

Ex på hur SAB och DDK samsas på Söderby skola:

SAB	Skyltning	DDK
I	Konst	700
Ib, Ie	Konsthistoria och målarkonst	750
Ic	Arkitektur	720
Ig	Teckningskonst	740
Im	Film	791.43
In/Pn	Foto	770

Det går enkelt att grovt dela in SAB och DDK på det här sättet, men jag är tveksam till hur det skulle fungera praktiskt efter en övergång till DDK. Ska eleverna lära sig både SAB och DDK? Det som fungerar bra i Söderby är kategorierna efter skolämnena och att det blir enkelt att hitta eftersom det finns få böcker. Facklitteraturen är delad och står i var sin ände av lokalen, vilket jag uppfattar som en större svårighet för överskådlighet än uppställningen i sig.

Söderby skola har genreindelad all skönlitteratur sedan flera år. Det fungerar bra och bibliotekarien har slutat att märka böckerna eftersom hon vet var de ska stå.

4. Sammanfattning och slutsats

SAB och DDK har likheter, men också stora olikheter. En typ av olikhet är att man placerar ett ämne på olika ställen i systemen, men ändå har samma syn på vad ett ämne omfattar. Det anges som en exakt motsvarighet i konverteringstabellen. En annan typ av olikhet är när det finns helt olika syn på vad ett ämne är och att det inte finns en exakt mappning.

Det finns stora skillnader i synen på vad ett ämne är mellan SAB och DDK. Det gör det svårt att skapa en användbar mappning för hylluppställning. På en del ställen kan detta avhjälpas genom att göra hyllsignum vidare och mer omfattande än BTJs nuvarande standard, på andra ställen fungerar det ändå inte.

Det går troligen att mappa större delen av DDK mot SAB, eller tvärtom, till en generell hyllista, men det är svårt att göra det på ett bra och hållbart sätt. Det är inget jag har kunnat lägga in i den här rapporten. Det kräver även ingående kunskap om klassifikation i både SAB och DDK samt om folkbibliotekens bestånd och om dagens utgivning av nya medier. En sådan hyllista borde tas fram.

Det är betydligt enklare att bedöma varje enskild DDK-klassificerad bok med hjälp av konverteringstabellen och placera in den i en SAB-hylla. Det är dock ett arbete som skulle behöva göras på varje bibliotek och har vi egentligen tid till det?

De flesta skolbibliotek har små samlingar med facklitteratur, vilket gör det ganska enkelt att samplacera SAB och DDK. Det skulle även vara möjligt att klassificera befintligt bestånd retroaktivt till DDK och därmed undgå samplaceringsproblem.

För många bibliotek kan en alternativ hyllplacering i klartext vara det bästa alternativet. Det har många bibliotek redan idag, men ofta som ett komplement till uppställning efter SAB, inte för hela beståndet av facklitteratur. Det vore rationellt att ta fram en hyllista i klartext för gemensamt bruk för folk- och skolbibliotek i Sverige. Det behövs olika hyllistor för vuxenavdelningar och för barnavdelningar. Hyllistorna bör vara mappade mot både SAB och DDK. De som arbetat med alternativ hyllplacering pekar på behovet av anpassning för lokala förhållanden. Jag tror ändå att en standardlista är till hjälp för biblioteken.

Källor

Konverteringstabell mellan Dewey / SAB.

<http://export.libris.kb.se/DS/> (läst senast 2010-07-27).

Statens kulturråd. *Skolbiblioteken 2008*. Stockholm: Statens kulturråd, 2009.

http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2009/skolbiblioteken_2008.pdf (2010-08-21).

Studiebesök och mediestatistik från Alby bibliotek genom Tobias Willstedt (2010-05-19).

Studiebesök och mediestatistik från Solna bibliotek genom Christel Rosenberg (2010-04-28).

Studiebesök Söderby skola genom Frida Leijon Lundqvist (2010-04-26).

Statistik från Stockholms utbildningsförvaltning.

E-post från Ljuba Grigorjeva (2010-06-28).

Statistik från Ekerö skolbibliotek.

E-post från Cecilia Bengtsson (2010-06-29).

Bilaga 2

Här bilägges avsnitten för A och B. Den kompletta bilaga 2 kan rekvireras som excel-fil från Svensk Biblioteksförerings kansli. Skicka ett mail till info@biblioteksforeningen.org och ange att du önskar Dewey-rapportens bilaga 2.

- # Koderna och deras förklaringar
- # #H Huvudsaklig motsvarighet, gäller åt båda hållen
- # #G SAB-kodens huvudsakliga motsvarighet i Dewey
- # #M Deweykodens huvudsakliga motsvarighet i SAB.
- # #1 Koderna är exakta motsvarigheter.
- # #2 SAB-klassen är en delmängd av Deweyklassen.
- # #3 Deweyklassen är en delmängd av SAB-klassen.
- # #4 Andra typer av motsvarigheter.

A har inte så stor del exakta motsvarigheter (rosa markering) i DDK, men kan ofta samplaceras grovt. Aa motsvara 010, Ab/Ac 020. Arkiv och bibliotek är inte lika separerade som i SAB
Ad är däremot spridd. Ae i 090, Aef i 808 under litteratur i DDK. Af är spridd

- BTJ hyllsignum
- BTJ hyllsignum som saknas i DDK
- Avvikelser
- SAB=DDK

SAB				DDK				
A		2	#4			B	0	#2
Aa		10	#H #1			Be	001.09	#H #3
Aa		11	#3			Be	001.1	#4
Aa		15	#4			Bf	001.1	#4
Aa		17	#M #3			Be	001.2	#4
Aa		18	#M #3			Bfa	001.2	#3
Aa		19	#M #3			Bfah	001.3	#1
Aa	011.7		#M #3			Bfa	001.4	#H #3
Aa.011	011.34		#H #3			Ddc	001.4	#4
Aa.011	011.35		#3			Oi:dd	001.422	#1
Aa.011	011.48		#3			Bfaj	001.44	#4
Aa.014		14	#1			Bl	001.9	#H #4
Aa.016	011.7		#2			Blg	001.942	#1
Aa.018	011.53		#1			Bif	001.944	#1
Aa.021	011.31		#1			A		2 #4
Aa.022	011.42		#1			Aea		2 #4
Aa.023	011.44		#1			Ae		2 #H #4
Aa.03	011.67		#1			Aet	002.075	#1
Aa.05	011.75		#3			Aea	002.09	#H #3
Aa.061	011.62		#1			Brb		3 #H #1
Aa.065	011.7		#2			Op	003.2	#H #3
Aa.07	011.56		#3			Brb	003.5	#3
Aa.08	011.39		#1			Talk	003.54	#2
Aa.093	011.376		#1					
Aa.094	016.912		#1					
Aa.095	011.38		#1			Aa		10 #H #1
Aa.096	011.36		#1			Aa		11 #3
Aa.097	011.37		#2			Aa.021	011.31	#1
Aa.099	011.63		#4			Aa.011	011.34	#H #3
Aaaa	016.016		#1			Aa.011	011.35	#3
Aaab	016.02		#H #2			Aa.096	011.36	#1
Aaac	016.02		#2		Aaa	Aa.097	011.37	#2
Aac	016.2		#1		Aab	Aa.093	011.376	#1
Aa-c	015.485		#1			Aa.095	011.38	#1
Aad	016.1		#1			Aa.08	011.39	#1
Aado	016.15		#1			Aa.022	011.42	#1
Aae	016.37		#1			Aa.023	011.44	#1
Aaf	016.4		#1			Aa.011	011.48	#3
Aag	016.8		#H #2			Aa.018	011.53	#1
Aah	016.8		#2			Aa.07	011.56	#3
Aai	016.7		#2			Aa.061	011.62	#1
Aaj	016.93		#H #4			Aa.099	011.63	#4
Aaj	016.9301		#3			Aa.03	011.67	#1
Aak	016.9		#1			Aa.065	011.7	#2
Aak	016.93		#4			Aa.016	011.7	#2
Aal	016.92		#3			Aa	011.7	#M #3
Aalz		12	#3			Aa.05	011.75	#3
Aam	016.301		#3			Aalz		12 #3
Aan	016.91		#1			Aa.014		14 #1
Aao	016.3		#1			Aa		15 #4
Aap	016.6		#2			Ads		15 #G #4
Aaq	016.63		#3			Aa-c	015.485	#1
Aar	016.79		#2			Aaaa	016.016	#1
Aas	016.355		#1			Aaac	016.02	#2
Aat	016.51		#1			Aaab	016.02	#H #2
Aau	016.5		#2			Aad	016.1	#1

Aav	016.61	#1				Aado	016.15	#1	
Aax	016.78	#2				Aac	016.2	#1	
Aay	016.78	#2				Aao	016.3	#1	
Ab		20 #H #2				Aam	016.301	#3	
Ab		27 #H #4				Aas	016.355	#1	
Ab	027.6	#3				Aae	016.37	#1	
Ab-c	027.0485					Aaf	016.4	#1	
Ab.01	027.7	#H #3				Aau	016.5	#2	
Ab.03		26 #H #3				Aat	016.51	#1	
Ab.03	027.67	#3				Aap	016.6	#2	
Ab.03	027.68	#4				Aav	016.61	#1	
Ab.035	026.78	#1				Aaq	016.63	#3	
Ab.04	027.662	#1				Aai	016.7	#2	
Ab.05	027.4	#H #3				Aay	016.78	#2	
Ab.05	027.66	#4				Aax	016.78	#2	
Ab.051	027.625	#1				Aar	016.79	#2	
Ab.06	027.8	#1				Aaq	016.8	#H #2	
Ab.07	027.69	#1				Aah	016.8	#2	
Ab.08	027.1	#1				Aak	016.9	#1	
Ab.09		27 #G #2				Aan	016.91	#1	
Ab.09	027.2	#3				Aa.094	016.912	#1	
Ab.09	027.3	#3				Aal	016.92	#3	
Ab.09	027.67	#3				Aaj	016.93	#H #4	
Ab.09	027.68	#4				Aak	016.93	#4	
Ab.091	027.5	#3				Aaj	016.9301	#3	
Ab:bf	020.62	#1				Adt		17 #G #2	
Ab:k	020.09	#1				Aa		17 #M #3	
Ab:k	020.9	#4				Adt	017.3	#3	
Ab:k	027.009	#3				Ads	017.4	#3	
Ab:oa	021.2	#4				Adt	017.7	#3	
Ab:oe	344.092	#3				Ads	017.8	#3	
Aba		25 #H #1				Aa		18 #M #3	
Aba	025.02	#3				Aa		19 #M #3	
Abaa	025.0028	#1				Ab		20 #H #2	
Abca	025.1	#H #1				Ab:k	020.09	#1	
Abcb		22 #H #1				Ab:bf	020.62	#1	
Abcba	022.3	#H #3				Abcc	020.9	#3	
Abcba	022.4	#4				Ab:k	020.9	#4	
Abcba.01	022.317	#1				Abh		21 #4	
Abcba.05	022.314	#1				Ab:oa	021.2	#4	
Abcba.051	022.31625	#1				Abh	021.2	#3	
Abcba.06	022.318	#1				Abha	021.26		
Abcba.08	022.311	#1				Abfb	021.28	#3	
Abcbb	022.7	#3				Abh	021.3	#3	
Abcbb	022.8	#3				Abhb	021.3	#H #2	
Abcbb	022.9	#H #3				Abhc	021.3	#2	
Abcc		23 #H #3				Abg	021.6	#H #3	
Abcc	020.9	#3				Abfd	021.65		
Abcd	021.83	#3				Abh	021.7	#H #2	
Abcd	025.11	#H #3				Abcd	021.83	#3	
Abd	025.2	#4				Abcb		22 #H #1	
Abda	025.2	#H #2				Abff		22 #4	
Abda	025.21	#3				Abcba	022.3	#H #3	
Abda	025.23	#3				Abdd	022.3	#4	
Abda	025.27	#3				Abcba.08	022.311	#1	
Abda	025.28	#3				Abcba.05	022.314	#1	
Abda	025.29	#3				Abcba.051	022.31625	#1	
Abda.01	025.2187	#2				Abcba.01	022.317	#1	
Abda.05	0252.184	#2				Abcba.06	022.318	#1	
Abda.051	025.218625	#2				Abcba	022.4	#4	
Abda.06	025.21878	#2				Abcbb	022.7	#3	
Abda.06	025.2188	#2				Abcbb	022.8	#3	
Abda.08	025.21871	#2				Abcbb	022.9	#H #3	
Abdab	025.26	#1				Abcc		23 #H #3	
Abdag	025.216	#1				Aba		25 #H #1	
Abdb	025.3	#1				Abaa	025.0028	#1	
Abdc	025.42	#H #3				Aba	025.02	#3	
Abdc	025.43	#3				Abfba	025.04	#3	
Abdc	025.46	#3				Pucb	025.042	#3	
Abdci	025.47	#H #3				Pucbc	025.0425	#1	
Abdci	025.48	#3				Abca	025.1	#H #1	
Abdci	025.49	#3				Abcd	025.11	#H #3	

	Abdd	022.3	#4				Abfc	025.12	#1	
	Abdd	025.7	#3				Abe	025.17	#H #3	
	Abdd	025.8	#H #3				Abem	025.17	#H #3	
	Abe	025.17	#H #3				Abek	025.171	#H #3	
	Abe	025.28	#3				Ac	025.1714	#4	
	Abe	025.34	#3				Abeb	025.172	#H#3	
	Abea	025.1732	#H #3				Abec	025.173	#H #3	
	Abea	025.2832	#3				Abea	025.1732	#H #3	
	Abea	025.3432	#3				Abefa	025.176	#H #3	
	Abeb	025.172	#H#3				Abefb	025.1771	#H #3	
	Abeb	025.282	#3				Abem	025.1773	#3	
	Abeb	025.342	#3				Abem	025.1782	#3	
	Abec	025.173	#H #3				Abee	025.1788	#H #3	
	Abec	025.283	#3				Abem	025.1794	#3	
	Abec	025.343	#3				Abd	025.2	#4	
	Abee	025.1788	#H #3				Abda	025.2	#H #2	
	Abee	025.2888	#3				Abda	025.21	#3	
	Abee	025.3488	#3				Abdag	025.216	#1	
	Abef	025.286	#3				Abda.051	025.21862	#2	
	Abefa	025.176	#H #3				Abda.01	025.2187	#2	
	Abefa	025.346	#3				Abda.08	025.21871	#2	
	Abefb	025.1771	#H #3				Abda.06	025.21878	#2	
	Abefb	025.2871	#3				Abda.06	025.2188	#2	
	Abefb	025.3471	#3				Abda	025.23	#3	
	Abek	025.171	#H #3				Abdab	025.26	#1	
	Abek	025.281	#3				Abda	025.27	#3	
	Abek	025.341	#3				Abda	025.28	#3	
	Abem	025.17	#H #3				Abe	025.28	#3	
	Abem	025.1773	#3				Abek	025.281	#3	
	Abem	025.1782	#3				Abeb	025.282	#3	
	Abem	025.1794	#3				Abec	025.283	#3	
	Abem	025.2873	#3				Abea	025.2832	#3	
	Abem	025.2882	#3				Abef	025.286	#3	
	Abem	025.2894	#3				Abefb	025.2871	#3	
	Abem	025.3473	#3				Abem	025.2873	#3	
	Abem	025.3482	#3				Abem	025.2882	#3	
	Abem	025.3494	#3				Abee	025.2888	#3	
	Abf	025.5	#H #3				Abem	025.2894	#3	
	Abf	025.6	#3				Abda	025.29	#3	
	Abf	027.663	#G #3				Abdb	025.3	#1	
	Abfa	025.54	#3				Abe	025.34	#3	
	Abfa	025.6	#H #3				Abek	025.341	#3	
	Abfb	021.28	#3				Abeb	025.342	#3	
	Abfb	025.52	#H #3				Abec	025.343	#3	
	Abfb	028.7	#3				Abea	025.3432	#3	
	Abfb.01	025.52777	#3				Abefa	025.346	#3	
	Abfb.03	025.5276	#3				Abefb	025.3471	#3	
	Abfb.03	025.527768	#4				Abem	025.3473	#3	
	Abfb.035	025.527678	#1				Abem	025.3482	#3	
	Abfb.04	025.527766	#1				Abee	025.3488	#3	
	Abfb.05	025.52774	#H #3				Abem	025.3494	#3	
	Abfb.05	025.527766	#4				Abg	025.35	#3	
	Abfba	025.04	#3				Abdc	025.42	#H #3	
	Abfba	025.524	#H #3				Abdc	025.43	#3	
	Abfbl	025.525	#1				Abdc	025.46	#3	
	Abfc	025.12	#1				Abdci	025.47	#H #3	
	Abfd	021.65	#3				Abdci	025.48	#3	
	Abfe	025.56	#1				Abdci	025.49	#3	
	Abff		22 #4				resp avd (ti	025.4901--025.49999		
	Abff	027.42	#H #4				Abf	025.5	#H #3	
	Abfg	027.42	#H #2				Abfb	025.52	#H #3	
	Abfn	027.42	#2				Abg	025.523	#3	
	Abfi	027.63	#1				Abfba	025.524	#H #3	
	Abfs	027.663	#2				Abfbl	025.525	#1	
	Abg	021.6	#H #3				Abfb.03	025.5276	#3	
	Abg	025.35	#3				Abfb.035	025.527678	#1	
	Abg	025.523	#3				Abfb.05	025.52774	#H #3	
	Abh		21 #4				Abfb.05	025.527766	#4	
	Abh	021.2	#3				Abfb.04	025.527766	#1	
	Abh	021.3	#3				Abfb.03	025.527768	#4	
	Abh	021.7	#H #2				Abfb.01	025.52777	#3	
	Abha	021.26	#1				Abfa	025.54	#3	

Koderna och deras förklaringar

- # #H Huvudsaklig motsvarighet, gäller åt båda hållen
- # #G SAB-kodens huvudsakliga motsvarighet i Dewey
- # #M Deweykodens huvudsakliga motsvarighet i SAB.
- # #1 Koderna är exakta motsvarigheter.
- # #2 SAB-klassen är en delmängd av Deweyklassen.
- # #3 Deweyklassen är en delmängd av SAB-klassen.
- # #4 Andra typer av motsvarigheter.

Både B och 000-099 är blandade avdelning
 B behandlas annorlunda i DDK vilket är naturligt
 eftersom det rör sig om olika ämnen.
 Ba i 030,
 Bb i 080 men finns även bland skönlitteratur
 Bf i 060
 Bg i 069
 Bk i 366,367 och 369
 Bt i 070

BTJ hyllsignum
 BTJ hyllsignum som saknas i DDK

Avvikelser
 SAB=DDK

SAB				DDK			
B		0	#2	B		0	#2
Ba		30	#1	Be	001.09		#H #3
Ba:k	030.9		#2	Be	001.1		#4
Ba:ka	030.9			Bf	001.1		#4
Ba-a-Ba-s	031-039			Be	001.2		#4
Ba-c	038.7		#2	Bfa	001.2		#3
Ba-da	038.81		#1	Bfah	001.3		#1
Ba-db	038.82		#1	Bfa	001.4		#H #3
Ba-dc	038.691		#1	Ddc	001.4		#4
Ba-dcf	038.699		#1	Oi:dd	001.422		#1
Ba-e		32	#2	Bfaj	001.44		#4
Ba-fa	033.1		#2	Bl	001.9		#H #4
Ba-i	035.1		#1	Blg	001.942		#1
Ba-k	036.1		#H #2	Blf	001.944		#1
Ba-l	036.9		#H #2				
Ba-ma	037.1		#2	Brb		3	#H #1
Ba-mae	037.99		#1	Op	003.2		#H #3
Ba-mb	037.85		#1	Brb	003.5		#3
Ba-nbc	037.84		#1	Talk	003.54		#2
Ba-nbc	037.84		#1				
Ba-nc	037.811		#1				
Ba-nmad	037.91		#1	Ba		30	#1
Ba-q		31	#3	Ba:k	030.9		#2
Ba-qd	036.1		#4	Ba-q		31	#3
Ba-qdd	036.9		#2	Ba-e		32	#2
Bb		80	#H #3	Ba-fa	033.1		#2
Bb		815	#3	Ba-i	035.1		#1
Bb		825	#3	Ba-k	036.1		#H #2
Bb		835	#3	Ba-qd	036.1		#4
Bb		845	#3	Ba-l	036.9		#H #2
Bb		855	#3	Ba-qdd	036.9		#2
Bb		865	#3	Ba-ma	037.1		#2
Bb		839.75	#3	Ba-nc	037.811		#1
Bb=	081-089		(om språklig uppdelning önskas)	Ba-nbc	037.84		#1
Bbh		80	#2	Ba-nbc	037.84		#1
Bd		50	#H #2	Ba-mb	037.85		#1
Bd-a-Bd-s	051-059			Ba-nmad	037.91		#1
Bd-c	058.7		#2	Ba-mae	037.99		#1
Bd-da	058.81		#1	Ba-dc	038.691		#1
Bd-db	058.82		#1	Ba-dcf	038.699		#1
Bd-dc	058.691		#1	Ba-c	038.7		#2
Bd-dcf	058.699		#1	Ba-da	038.81		#1
Bd-e		52	#2	Ba-db	038.82		#1
Bd-fa	053.1		#2	Bd		50	#H #2
Bd-i	055.1		#1	Bt		50	#4
Bd-j	054.1		#2	Bd-q		51	#3
Bd-k	056.1		#H #2	Bd-e		52	#2
Bd-l	056.9		#H #2	Bd-fa	053.1		#2
Bd-ma	057.1		#2	Bd-j	054.1		#2
Bd-mae	057.99		#1	Bd-i	055.1		#1
Bd-mb	057.85		#1	Bd-k	056.1		#H #2
Bd-nbc	057.84		#1	Bd-l	056.9		#H #2
Bd-nc	057.811		#1	Bd-qdd	056.9		#2
Bd-nmad	057.91		#1	Bd-ma	057.1		#2
Bd-q		51	#3	Bd-nc	057.811		#1
Bd-qdd	056.9		#2	Bd-nbc	057.84		#1

Be	001.1	#4				Bd-mb	057.85	#1	
Be	001.2	#4				Bd-nmad	057.91	#1	
Be	001.09	#H #3				Bd-mae	057.99	#1	
Be	109	#4				Bd-dc	058.691	#1	
Be-a--Be-s	190--199					Bd-dcf	058.699	#1	
Bf	001.1	#4				Bd-c	058.7	#2	
Bf	001.44					Bd-da	058.81	#1	
Bf	60	#H #3				Bd-db	058.82	#1	
Bf	352.74	#3				Bf	60	#H #3	
Bf	352.75					Bi	60	#G #4	
Bf	353.7					Bk	60	#G #3	
Bf:oa	306.45	#1				Bf-q	061	#3	
Bfa	001.2	#3				Bf-qb	061.1	#3	
Bfa	001.4	#H #3				Bk-qa	061.3	#H #3	
Bf-a	068.4	#3				Bf-qa	061.3	#3	
Bfab	300.72	#2				Bf-e	62	#3	
Bf-a--Bf-s	061--068					Bf-f	63	#H #3	
Bfah	001.3	#1				Bf-fa	63	#4	
Bfaj	001.44	#4				Bf-fb	063.6	#4	
Bf-b	068.48	#3				Bf-mb	063.8	#3	
Bf-c	068.485	#3				Bf-fc	063.9	#3	
Bf-cz--Bf-sz	061--068					Bf-j	64	#4	
Bf-da	068.489	#3				Bf-i	65	#3	
Bf-db	068.481	#3				Bf-k	66	#4	
Bf-dc	068.491	#3				Bf-l	066.9	#3	
Bf-dd	068.4897	#3				Bf-m	67	#H #3	
Bf-e	62	#3				Bf-ma	67	#4	
Bf-f	63	#H #3				Bf-p	068.0068.	#3	
Bf-fa	63	#4				Bf-a	068.4	#3	
Bf-fb	063.6	#4				Bf-mc	068.479	#3	
Bf-fc	063.9	#3				Bf-b	068.48	#3	
Bf-g	068.49	#3				Bf-db	068.481	#3	
Bf-h	720.0494	#3				Bf-c	068.485	#3	
Bf-i	65	#3				Bf-da	068.489	#3	
Bf-j	64	#4				Bf-dd	068.4897	#3	
Bfk	353.7	#3				Bf-g	068.49	#3	
Bf-k	66	#4				Bf-n	068.490068	#3	
Bfk:oe	344.08	#4				Bf-dc	068.491	#3	
Bfk:oe	344.09	#H #4				Bf-nd	068.495	#3	
Bf-l	066.9	#3				Bf-nf	068.49685	#3	
Bf-m	67	#H #3				Bf-nb	068.497	#3	
Bf-ma	67	#4				Bf-na	068.498	#3	
Bf-mb	063.8	#3				Bf-nc	068.499	#3	
Bf-mc	068.479	#3				Bf-o	068.5	#3	
Bf-n	068.490068	#3				Bf-qc	068.72	#3	
Bf-na	068.498	#3				Bg	69	#H #3	
Bf-nb	068.497	#3				Bh	69	#3	
Bf-nc	068.499	#3				Bg:k	069.09	#2	
Bf-nd	068.495	#3				Bg-a	069.094	#1	
Bf-nf	068.49685	#3				Bg-e	069.0941	#2	
Bf-o	068.5	#3				Bg-ea	069.0942	#3	
Bf-p	068.0068.	#3				Bg-f	069.0943	#H #2	
Bf-q	061	#3				Bg-fa	069.0943	#2	
Bf-qa	061.3	#3				Bg-fb	069.09436	#1	
Bf-qb	061.1	#3				Bg-fd	069.09437	#1	
Bf-qc	068.72	#3				Bg-mb	069.09438	#1	
Bg	69	#H #3				Bg-fc	069.09439	#1	
Bg:k	069.09	#2				Bg-j	069.0944	#1	
Bg:oe	344.093	#2				Bg-i	069.0945	#1	
Bga	069.4	#3				Bg-k	069.0946	#1	
Bga	069.5	#H #3				Bg-l	069.09469	#1	
Bga	332.9					Bg-m	069.0947	#H #2	
Bga	745.102874	#3				Bg-ma	069.0947	#2	
Bg-a	069.094	#1				Bg-mc	069.09479	#1	
Bg-a--Bg-s	069.09					Bg-b	069.0948	#H #1	
Bg-b	069.0948	#H #1				Bg-db	069.09481	#1	
Bg-c	069.09485	#1				Bg-c	069.09485	#1	
Bg-da	069.09489	#2				Bg-da	069.09489	#2	
Bg-db	069.09481	#1				Bg-dd	069.094897	#1	
Bg-dc	069.09491	#1				Bg-g	069.0949	#3	
Bg-dd	069.094897	#1				Bg-dc	069.09491	#1	
Bg-e	069.0941	#2				Bg-h	069.09494	#1	

Bg-ea	069.0942	#3		Bg-nd	069.09495	#1	
Bg-f	069.0943	#H #1		Bg-n	069.09496	#3	
Bg-fa	069.0943	#2		Bg-nf	069.09496	#1	
Bg-fb	069.09436	#1		Bg-nb	069.09497	#1	
Bg-fc	069.09439	#1		Bg-na	069.09498	#1	
Bg-fd	069.09437	#1		Bg-nc	069.09499	#1	
Bg-g	069.0949	#3		Bg-o	069.095	#1	
Bg-h	069.09494	#1		Bg-p	069.096	#1	
Bg-i	069.0945	#1		Bg-q	069.097	#3	
Bg-j	069.0944	#1		Bg-qb	069.0971	#1	
Bgk	363.69	#H #4		Bg-qc	069.0972	#1	
Bg-k	069.0946	#1		Bg-qa	069.0973	#1	
Bgk:oe	344.094	#H #2		Bga	069.4	#3	
Bg-l	069.09469	#1		Bga	069.5	#H #3	
Bg-m	069.0947	#H #2		Bt	70	#H #4	
Bg-ma	069.0947	#2		lmbaj	070.18	#1	
Bg-mb	069.09438	#1		Bu	070.19	#3	
Bg-mc	069.09479	#1		Bua	070.194	#3	
Bg-n	069.09496	#3		Bub	070.195	#3	
Bg-na	069.09498	#1		Bt	070.4	#3	
Bg-nb	069.09497	#1		Bt	070.43	#M #4	
Bg-nc	069.09499	#1		Ad	070.5	#H #3	
Bg-nd	069.09495	#1		Ad-c	070.50948	#H #3	
Bg-nf	069.09496	#1		Bt-q	071	#3	
Bg-o	069.095	#1		Bt-qb	071.1	#3	
Bg-p	069.096	#1		Bt-qa	071.3	#3	
Bg-q	069.097	#3		Bt-e	72	#3	
Bg-qa	069.0973	#1		Bt-f	73	#H #4	
Bg-qb	069.0971	#1		Bt-fa	73	#4	
Bg-qc	069.0972	#1		Bt-fb	073.6	#4	
Bh	69	#3		Bt-mb	073.8	#3	
Bi	658.456	#3		Bt-fc	073.9	#3	
Bi	60	#G #4		Bt-j	74	#4	
Bk	366	#3		Bt-i	75	#3	
Bk	367	#3		Bt-k	76	#4	
Bk	369	#3		Bt-l	076.9	#3	
Bk	369.2			Bt-m	77	#H #3	
Bk	369.42			Bt-ma	77	#4	
Bk	369.46			Bt-b	78	#1	
Bk	369.5			Bt-db	078.1	#1	
Bk	369	#3		Bt-da	078.9	#2	
Bk	60	#G #3		Bt-dd	078.97	#1	
Bk-qa	369.1	#3		Bt-qc	079.2	#1	
Bk-qa	061.3	#H #3		Bt-a	079.4	#1	
Bkz	369.1			Bt-dc	079.4912	#1	
Bkz	369.2			Bt-c	079.5	#1	
Bkz	369.42			Bt-o	079.5	#1	
Bkz	369.46			Bt-p	079.6	#1	
Bkz	369.5			Bb	80	#H #3	
Bkz Frimur	366.1	#1		Bbh	80	#2	
Bkz Odd Fe	366.3	#1					
Bkz Rosenl	135.43	#1					
Bl	001.9	#H #4		Bl	130	#4	
Bl	130	#4		Dop	130	#G #2	
Bl	135	#3		Dop	133	#M #2	
Blb	133	#G #2		Blb	133	#G #2	
Blb	133.1	#3		Blb	133.1	#3	
Blb	133.4	#3		Blc	133.3	#H #3	
Blb	154.72	#3		Blb	133.4	#3	
Blc	133.3	#H #3		Blca	133.5	#1	
Blc	133.6	#3		Blc	133.6	#3	
Blc	135.4	#3		Dopa	133.8	#2	
Blca	133.5	#1		Cnb	133.9	#1	
Blcb	135.3	#1		Dopb	133.9	#1	
Bld	138	#4		Bl	135	#3	
Bld	139	#H #3		Blcb	135.3	#1	
Blf	001.944	#1		Blc	135.4	#3	
Blg	001.942	#1		Bkz Rosenl	135.43	#1	
Bra	302.2	#1	Br	Don	137	#3	
Brb	3	#H #1		Bld	138	#4	
Brb	003.5	#3		Bld	139	#H #3	
Brb	003.7						

	Brb	003.8								
	Bs	70								
	Bs	302.23	#H #3				Bk	369	#3	
	Bs	303.38	#3				Bk	369	#3	
	Bsi	303.375	#1				Bk-qa	369.1	#3	
	Bt	50	#4				Bkz	369.1		
	Bt	70	#H #4				Bk	369.2		
	Bt	070.4	#3				Bkz	369.2		
	Bt	043.43					Rh	369.4	#H #2	
	Bt	070.43	#M #4				Bk	369.42		
	Bt-a	079.4	#1				Bkz	369.42		
	Bt-a--Bt-s	071--079					Rh	369.43	#3	
	Bt-b	78	#1				Bk	369.46		
	Bt-c	079.5	#1				Bkz	369.46		
	Bt-da	078.9	#2				Rh	369.463	#3	
	Bt-db	078.1	#1				Bk	369.5		
	Bt-dc	079.4912	#1				Bkz	369.5		
	Bt-dd	078.97	#1							
	Bt-e	72	#3							
	Bt-f	73	#H #3							
	Bt-fa	73	#4							
	Bt-fb	073.6	#4							
	Bt-fc	073.9	#3							
	Bt-i	75	#3							
	Bt-j	74	#4							
	Bt-k	76	#4							
	Bt-l	076.9	#3							
	Bt-m	77	#H #3							
	Bt-ma	77	#4							
	Bt-mb	073.8	#3							
	Bt-o	079.5	#1							
	Bt-p	079.6	#1							
	Bt-q	071	#3							
	Bt-qa	071.3	#3							
	Bt-qb	071.1	#3							
	Bt-qc	079.2	#1							
	Bu	070.19	#3							
	Bu	384.5	#M#4							
	Bu	384.54	#G #3							
	Bu	070.43	#4							
	Bu	791.4	#4							
	Bua	070.194	#3							
	Bua	070.43								
	Bua	384.54	#H #3							
	Bua	791.44	#3							
	Bua	791.447	#M #4							
	Bua:oe	343.09945	#1							
	Bub	070.195	#3							
	Bub	070.43								
	Bub	384.55	#H #3							
	Bub	791.45	#3							
	Bub	791.457	#M #4							
	Bub:oe	343.09946	#1							
	Bv	303.483	#3							
	Bv	303.4833	#3							

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING

Box 70380, 107 24 Stockholm
Tel: 08-545 132 30 Fax: 08-545 132 31
www.biblioteksforeningen.org